БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. • № 207 (19.878). • 1987 йил. 10 сентябрь, пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

• *Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига*

ҲОСИЛ ЙИҒИМ-ТЕРИМИГА ПУХТА ШАЙЛАНАЙЛИК!

КУЗ ҲИСОБ СЎРАЙДИ

ТЕРИМ ТЕХНИКАСИДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНИШ МАВСУМ МУВАФФАҚИЯТИНИ ТАЪМИНЛАШ ГАРОВИ

Ғалаба районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида дала ишларига доимо пухта ҳозирлик кўриш қатъий қоида қилиб қўйилган. Экишни бошлаш керакми, ҳамма нарса тахт. Парваришни авж олдириш лозимми, техника, ўғит шай. Терим яқинми, агрегатлар саф тортган. Шунинг учун бу ерда ҳосил етиштиришдан тортиб уни қисқа муддатда йиғиштириб олишгача бўлган агротехника тадбирлари комплексида узилиш сезилмайди. Об-ҳаво қандай келишидан қатъи назар мўл ҳосил етиштирилиб, уни ёғин-сочинли кунларга қолдирмай асосан «зангори кема»лар ёрдамида йиғиштириб олинади.

Бу йил хўжалик деҳқонлари кенг пайкалларда бодраб очилаётган пахтанинг 90 процентини агрегатлар ёрдамида саранжомлаб олишни кўзлашмоқда. Мавсум муваффақиятини таъминлаш учун аниқ тадбирлар ишлаб чиқилган. Пуркагичлар, терим машиналари, транспорт воситалари созланиб, старт кутиб турибди. Улар малакали дала гвардиячиларига бириктирилган.

Дарҳақиқат ғўза ривожланишдан орқада қолган бу йилги шароитда табиат йиғим-теримга жуда оз вақт ажратиши табиий. Бу ҳол мавсум тайёргарлигини ҳар қачонгидан соз ўтказиш, ғанимат дамлардан иложи борича унумли фойдаланишни талаб қилмоқда. Буни яхши тушуниб етган Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз, Пахтакор районидаги Кичанов номли, Жиззах районидаги Жданов номли, Денов районидаги «Хазорбоғ» совхозлари ва бошқа кўплаб хўжаликларда терим даврида ишлатиладиган техника воситаларининг ҳаммаси бекаму-кўст созланиб, тайёргарлик чизиғига келтириб қўйилганига анча бўлди.

Аммо аҳвол ҳамма ерда ҳам бир хил эмас. Бир қанча хўжаликларда ҳамон техника қувватига етарли эътибор берилмаётир. Косонсой, Оққўрғон, Навоий, Хатирчи, Хазорасп, Боғот, Мирзачўл, Дўстлик, Октябрь районларининг қатор хўжаликларида терим техникаси ва транспорт воситаларининг бир қисми ҳали ремонт муддатини кутиб ётибди. Уларни қисқа муддатда созлаш учун эҳтиёт қисмлар етишмаётир. Бунинг устига текширишларда тайёргарлик чизиғига келтириб қўйилган кўплаб машина-механизмларда турли хил камчиликлар аниқланяпти.

Айни кунларда ҳамма ерда йиғим-теримни механизациялаш даражасини ошириш учун кураш кетаётган бир пайтда баъзи хўжаликларнинг раҳбарлари мавжуд «зангори кема»ларнинг бир қисмини мавсумда бутунлай ишлатмасликни олдиндан планлаштириб қўйишгани, айниқса кечирилмас ҳолдир. Масалан, Навоий районидаги «СССР 60 йиллиги» совхозида 50 та пахта териш машинасининг 15 тасини, «Қизил Октябрь» колхозида 18 та агрегатнинг 13 тасини далаларга олиб чиқиш режалаштирилган, холос.

Маълумки, мавсум муваффақияти фақат машиналаргагина эмас, балки ғўза баргининг тўла тўкилишини таъминлашга ҳам боғлиқ. Дефолиацияни ўз вақтида сифатли ўтказиш учун аввало тайёргарлик ишларини намунали олиб боришга тўғри келади. Дефолиантлар тайёрлайдиган қўшимча идишлар, узатиш воситалари («Андижанец» насослари), Хлорат магний суюқлигини ташиш ва ер усти аппаратлари, ҳамда самолётларга қуйиш учун идишлар олдиндан ҳозирлаб қўйилмоғи даркор.

Бироқ муҳим ишга барча областларда ҳам етарли эътибор берилмаётир. Бухоро, Когон, Усмон Юсупов, Баҳористон районлари хўжаликларида қишлоқ хўжалик аэродромлари тайёрлашда сусткашликка йўл қўйиляпти. Иштихон, Жомбой, Поп, Навбаҳор районларида ОВХ-14, ОВХ-28 пуркагичларини ишга тайёрлаш, уларни механик-ҳайдовчилар билан комплектлаш қониқарсиз аҳволда.

Йиғим-теримга ҳозирлик кўришда майда-чуйда нарсанинг ўзи йўқ. Агар машинасозлар бўлса-ю, пайкаллар бегона ўтлардан тозаланмаган бўлса, унумдорлик ҳақида гап бўлиши мумкин эмас. Шунинг учун ҳозир машина теримга ажратилган пайкалларни бегона ўтлардан бутунлай тозалаш муҳимдир. Акс ҳолда ўтлар шпинделга ўралиб, агрегат иш унумини тушириб юборади. Боз устига сифат пасайиб, хўжалик экономикаси, пахтакорлар даромадига путур етади.

Ҳамма ерда ишнинг муваффақияти кадрларга, уларнинг малакаси, тажрибасига боғлиқ. Республикамизда ўз касбини севган, маҳорати етук дала гвардиячилари кўп. Улар ҳар йили ўз агрегатлари бункеридан 180—200, ҳатто 250 тоннадан ошириб «оқ олтин» тўкишга муваффақ бўлишмоқда. Шу билан бирга, бир икки кун ишламай, қимматли техникани ишдан чиқариб қўядиганлар ҳам йўқ эмас. Қатор йиллардан бери республикамизда машина терими планларининг уддалай олинмаётгани сабабларидан бири механизатор кадрлар тайёрлаш, уларнинг малакасини оширишга эътиборнинг сустлиги десак, янглишмаган бўламиз.

Мавсум эшик қоқмоқда. Ҳадемай кенг пахтазорларда «зангори кема»лар иш бошлайди. Уларнинг бетўхтов, бенуқсон ишлаши эса ҳозирги кунлардаги тайёргарлик ишларини қай даражада олиб боришимизга боғлиқ. Шундай экан, хўжаликлардаги бирорта терим техникасининг созланмай қолишига йўл қўймайлик. Агросаноат комитетлари ва бирлашмаларининг ходимлари колхоз ва совхозлар учун зарур бўлган эҳтиёт қисмлар, турли хил ускуналарни зудлик билан етказиб беришга масъулдирлар. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, мутахассислари ўз навбатида ремонт ишларини оқилона ташкил этиш, ички резерв ва имкониятлардан самарали фойдаланиш ҳисобига барча терим техникасини яқин кунлар ичида ишга тўла шай бўлишига эришмоқлари даркор.

Терим-транспорт отрядларини тузиш, уларни зарур техника ва ишчи кучлари билан таъминлаш, механизатор кадрлар малакасини ошириш, мураббийлик ҳаракатини кенг йўлга қўйиш юқори самарадорликни таъминлашда муҳим омилдир.

Йиғим-терим ишларини янгича ташкил этиш, моддий ва маънавий рағбатлантиришнинг самарали усулларини кенг қўлланиш, социалистик мусобақанинг оммавийлиги, ошкоралиги ва таъсирчанлигини ошириш дала меҳнатчилари ижодий активлигини таъминлаш воситаси ҳисобланади.

КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи меҳнаткашларига Мурожаатномасида таъкидланганидек, «Мусобақа ўзининг ошкоралиги билан, хўжалик юритиш якунларини объектив таққослаш билан, илғор тажрибани оператив умумлаштириш ва жорий қилиш, ўртоқларча ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам билан кучлидир. Оралиқ кўрсаткичлар эмас, балки пировард натижалар ҳақиқий мусобақанинг мезонидир. Шундай экан, партия, совет, хўжалик органлари бу муҳим ишга катта эътибор бермоқлари талаб этилади. Шу йўл билан пахтакорлар ташаббускорлигига кенг йўл очиб ғанимат дамларнинг ҳар бир куни, ҳар бир соатидан унумли фойдаланишга эришиш мумкин.

Инсон омилини кучайтириш меҳнаткашларга яратиб берилаётган шарт-шароитларнинг қандайлиги билан белгиланади. Колхоз-совхзларнинг раҳбарлари, партия ташкилотлари дала шийпонларини деҳқоннинг ҳақиқий уйига айлантиришда, маиший, савдо, медицина хизматларини дала бошига кўчиришда активлик кўрсатмоқлари даркор. Токи пахтакорнинг етиштирилган ҳосилини тезу соз териб олишдан бўлак ташвиши бўлмасин. Ана шунда юбилей йили хирмонини ўз вақтида тиклаб, Ватанга ёруғ юз билан рапорт берамиз.

МЕХАНИЗАТОР ИБРАТИ

Охунбобоев номли совхоз Ленин йўли районидаги йирик пахтачилик хўжаликларидан бири. Хўжаликда пахта етиштиришни интенсивлаш, айниқса «оқ олтин» йиғим-теримини механизациялашда бой тажриба тўпланган.

Айни кунларда хўжалик далаларида йил бўйи қилинган меҳнатнинг самаралари кўриниб қолди. Бўлиқ кўсаклар кун сайин бодраб очиляпти. Оппоқ далаларда «зангори кема»лар жавлон урадиган кунлар яқин. Ҳозир эса устахоналарда, уфққа туташиб кетган кенг пахтазорларда сўнгги тайёргарчилик ишлари авжида.

— Мавсумни муваффақиятли ўтиши ҳозирги тайёргарлик ишларини қай даражада адо этишимизга кўп жиҳатдан боғлиқ дейди, — тажрибали механизатор Раҳмон Ҳазратов. — Шу туфайли биз ҳар йили терим техникасини сифатли ремонт қилиш, тош-тарозилар, хирмон жойларни ҳозирлаш, далаларни машина теримига тайёрлашга биринчи даражали вазифа, деб қараймиз.

Дарҳақиқат, совхозда техника ремонти баҳор ойларидаёқ бошланган эди. Улар сифатли созланиб, тайёргарлик чизиғига келтирилиб қўйилганига анча бўлди. Механизаторлар малакасини оширишга ҳам катта эътибор берилди. Ёш механик-ҳайдовчиларни тажрибали дала гвардиячилари оталиққа олишди.

Бу йил совхоз давлатдан 20 та янги терим машиналари сотиб олди. Улар хўжаликнинг энг тажрибали механизаторларига бириктириб қўйилди. Шулардан бирини Раҳмон Ҳазратов бошқаради. Бу моҳир механизатор ўтган йил ўз терим агрегати бункеридан 180 тонна юқори сифатли «оқ олтин» тўкишга муваффақ бўлган эди. Пешқадам механизатор бу йилги мавсумда 200 тонна пахта териш мажбуриятини олган.

Суратда: район агросаноат бирлашмаси кенгаши раиси Ҳайит Пўлатов Раҳмон Ҳазратовга янги терим машинаси калитини топширмоқда.

И. Хўжаев фотоси (ЎзТАГ).

• *Қишлоқ хўжалик ишлари кундалиги*

ДЕФОЛИАЦИЯ КЕЧИКМОҚДА

Маълумки, бу йил биринчи маротаба ғўза дефолиациясини бутифоссиз ўтказиш кўзда тутилмоқда. Ғўза барглари тўктирилиши лозим бўлган майдонларнинг 70 процентига хлорат магний билан ишлов бериш планлаштирилган. Хлорат магний тайёрлаш технологияси анча мураккаб бўлиб, ғўзанинг ҳолатини ҳисобга олган ҳолда гектар бошига препарат ишлатиш нормаси ва уни қўлланиш муддатларини тўғри белгилаш самарадорликни таъминлашда муҳим аҳамият касб этади.

Республикамизда хлорат магнийни қўлланиш бўйича тажриба тўпланган. Масалан, Оққўрғон районидаги Сегизбоев номли совхозда уч йилдан бери ғўза хлорат магний ёрдамида дефолиация қилинаётир. Ўсимлик барги яхши тўкилаётгани туфайли йиғим-терим тезлашиб, планлар ошириб бажариляпти. Ҳар гектар ердан 33—36 центнердан ҳосил олинмоқда. 1985—1986 йилларда ялпи ҳосилнинг 81—83 проценти машиналар бункеридан тўкилди. Шунинг 60 процентдан кўпроғи биринчи сортларга топширилди.

Хўжаликда ҳар йили дефолиацияни бошлаш олдидан ҳар гектар ерга сарфланадиган препарат нормасини аниқлаш мақсадида тажриба ўтказилади. Тажриба натижалари ҳар гектар ерга ўсимлик ривожига қараб 8 килограммдан 12 килограммгача химикат солиш мақсадга мувофиқлигини кўрсатмоқда, С-4880 нави экилган майдонларда кўсакларнинг камида эллик проценти очилганда дефолиацияни бошлаш керак.

Бизнингча, бу экилаётган нав хусусиятларига боғлиқ. Шу сабабли совхоз тажрибасидан бошқа навлар экилган майдонларда фойдаланишда биринчи сорт пахтани йўқотмаслик учун шу хусусиятни ҳисобга олиш керак. Бошқа ўрта толали навлар экилган майдонларда дефолиацияни олимлар тавсиясига кўра, ғўзадаги кўсакларнинг 3—4 таси (35-40 проценти) очилганда бошлаш лозим.

Муҳим агротехник тадбирга ўз вақтида тайёргарлик кўришни таъминлаш мақсадида Сегизбоев номли совхозда 12 июнь куни Қорақалпоғистон АССР ва ҳамма областларнинг хўжалик раҳбарлари, мутахассислари ҳамда бошқа тегишли министрлик ва идораларнинг вакиллари иштирокида республика семинар-кўриги бўлиб ўтди.

Бу ерда аралашма тайёрлаш усуллари, қўшимча идишлар, қуйиш, воситалари («Андижанец» насослари), бочкалар, ОВХ аппаратлари ва самолётларга ва хлорат магний аралашмаси қуйиш ва химикатни ташишда ишлатиладиган идишлар кўрсатилди. Июль ва август ойларида колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ва мутахассислари иштирокида Қорақалпоғистон АССР-да, областлар, районларда ҳам шундай семинар-кўриклар бўлди.

Демак, дефолиацияни тез ва соз ўтказишга ҳамма нарса тайёр, дейиш мумкин. Бироқ текширишлар тайёргарлик ишлари унчалик қониқарли эмаслигини кўрсатди.

Ҳозиргача ҚҚАССР, Сирдарё области, Олтинсой, Сариосиё, Навбаҳор, Навоий районлари хўжаликлари етарли миқдорда дефолиант олишмаган.

Бу йил дефолиация қилинадиган майдонларнинг учдан бир қисмига самолётлар ёрдамида дори сепиш мўлжалланяпти. Бунинг учун аэродромлар жиҳозланмоғи, учиш майдонлари, ишчилар ва учиш экипажлари учун дам олиш хоналари, дефолиантлар сақланадиган вақтинчалик омборлар тайёрланмоғи керак. Бироқ Хўжайли районидаги «Тошкент» ва «Амурдарё», Беруний районидаги Будённий номли совхозлар, Бухоро районидаги «Москва», Когон районидаги Калинин номли колхозлар ҳамда Хатирчи, Усмон Юсупов, Баҳористон районларидаги бир қанча хўжаликлар раҳбарлари аэродромларни тайёрлашда ниҳоятда сусткашлик қилишаётир.

Ердан туриб дефолиация ўтказишга таёргарлик ишлари ҳам кўнгилдагидек эмас. Қўнғирот, Тўрткўл, Элликқалъа, Иштихон, Поп, Наманган, Тўрақўрғон, Задарё, Навоий, Навбаҳор, Ангор, Термиз Шеробод районлари хўжаликларида пуркагичларни тайёрлаш кечиктириб юборилмоқда.

Қатор колхоз ва совхозларда аралашма тайёрлаш, ер усти аппаратларини заправка қилиш учун марказлашган пунктлар ташкил этишга етарли эътибор берилмаётир. Бу иш Киров районидаги Киров номли, «Бешариқ» совхозлари, Ангор районидаги Куйбишев номли, «Партия XXII съезди» колхозлари, Ғалаба районидаги «Победа» колхози ва «Коммунизм» совхози, Кегайли районидаги Энгельс номли, Тўрткўл районидаги «Партия XXV съезди» совхозларида, айниқса, қониқарсиз аҳволда! Шундай ҳолни Қарши, Нишон, Қизилтепа, Арнасой, Октябрь, Денов, Хўжайли районлари хўжаликларида ҳам кўриш мумкин. Дефолиацияда ишлайдиган ҳамма одамлар медицина кўригидан ўтган эмас.

Мана шу масалаларнинг ҳаммаси зудлик билан ҳал этилмоғи лозим. Область агросаноат комитетлари район агросаноат бирлашмалари, хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари фақатгина агротехник тадбир бўлмай, катта социал аҳамиятга эга бўлган дефолиацияга пухта тайёргарлик кўриш ва уни ўз вақтида сифатли ўтишини таъминламоқлари даркор.

Р. НАЗАРОВ,
республика Давлат агросаноат комитети пахтачилик бошқармаси бошлиғи.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ К. А. ИКРОМОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ЁЗУВЧИСИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон адабиётини ривожлантиришдаги хизматлари учун ўртоқ Комил Акмалевич **Икромовга** «Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари
А. РОМАНОВСКИЙ.

Секретарь учун —Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси
Ш. МИРСАИДОВ.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 9 сентябрь.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎРТОҚ К. Л. ҚАҲҲОРОВАГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон адабиётини ривожлантиришдаги хизматлари учун ўртоқ Кибриё Лутфуллаевна **Қаҳҳорова**га «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари
А. РОМАНОВСКИЙ.

Секретарь учун — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси
Ш. МИРСАИДОВ.

Тошкент шаҳри, 1987 йил 9 сентябрь

Олтинчи Москва халқаро китоб виставка-ярмаркасининг қатнашчилари ва меҳмонларига

Олтинчи Москва халқаро китоб виставка-ярмаркасининг қатнашчилари ва меҳмонларини сидқидилдан табриклайман.

Китоб — билим ва маънавий бойлик манбаи. Унинг сўнмас қиммати мана шундадир. Шу билан бирга у эзгулик билан ёвузликнинг, янгилик билан эскиликнинг курашини, биз яшаб турган мураккаб, зиддиятли, аммо кўп жиҳатдан ўзаро боғлиқ дунёнинг ривожланиш динамикасини бамисоли кўзгудек акс эттиради.

Вақт кутиб турмайди, у қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва орқага буриб юбориш учун, ҳаммамизнинг уйимиз — Ер сайёрасини ядро қирғини хавфидан эҳтиёт қилиб асраш учун актив ҳаракатни талаб қилади. Бу вазифа нақадар мураккаб бўлмасин, агар янгича тафаккур ўзига хос кенглик ва реализм билан сиёсий қолоқлик, чекланганлик ва хурофотлардан устун келса, у ҳал этилади.

Шу боисдан ҳамма замонларда ва барча халқларда юксак, чинакам инсонпарварлик идеалларига мос келадиган доно ва холис китобгина тинчлик ва тараққиётга хизмат қилиб келганлиги ва хизмат қилаётганлиги, инсониятнинг омон қолиши учун, цивилизациянинг келажаги учун курашда куч бағишлаётганлиги равшандир. Виставка-ярмарканинг «Китоб тинчлик ва тараққиёт хизматида» деган шиорида айни шу идеаллар ўз ифодасини топган. Бу шиорга китобноширлари ва оммалаштирувчиларининг ҳозирги ҳамда келажак авлодлар олдидаги маънавий масъулияти асос қилиб олинган.

Олтинчи Москва халқаро китоб виставка-ярмаркаси Улуғ Октябрь социалистик революциясининг етмиш йиллиги нишонланадиган йилда ўтмоқда. Совет жамияти турмушининг ҳамма соҳаларини қайта қуриш Улуғ Октябрнинг тарихий тажрибасидан илҳом олиб, тобора кучаймоқда. Биз ижодий, революцион янгиланиш жараёнида мамлакатимиз халқларининг ҳам, шунингдек бутун инсониятнинг ҳам битмас-туганмас интеллектуал ва маънавий бойлигига мурожаат этамиз. Биз ўзимиз яратган энг яхши нарсаларнинг ҳаммасини саховат билан баҳам кўришга тайёрмиз. Чет элларда совет китоблари бизни яқиндан билиб олишларига, бизнинг режаларимизни, тинчлик ташаббусларимизнинг самимийлигини, бизнинг инсонпарварлик ва социал адолат ғояларига муттасил содиқлигимизни тушуниб олишларига ёрдам берадиган бўлсин.

Москва халқаро китоб виставка-ярмаркасининг барча қатнашчилари ва меҳмонларига тинчлик ва социал тараққиёт, халқлар ўртасида ишончни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида китоб айирбошлашни ривожлантиришда янги муваффақиятлар тилаймиз.

М. ГОРБАЧЕВ.

КИТОБНИНГ ҚУДРАТЛИ КУЧИ

Олтинчи халқаро китоб виставка-ярмаркаси очилди

Китоб инсоният даҳосининг бутун донишмандлигини, жаҳон цивилизациясининг барча ютуқларини ўзида мужассамлаштирган. Китоб қалбларни бирлаштириш, халқлар ўртасида ишонч ва дўстлик кўприкларини қуриш, инсонпарварлик ва адолат идеалларини мустаҳкамлашнинг қудратли кучига эга бўлиб, у ядро қирғини хавфига қарши, Ер куррасининг ёрқин келажаги учун курашга куч бағишлайди. Москвада олтинчи марта ўтказилаётган «Китоб тинчлик ва тараққиёт хизматида» мавзуидаги халқаро китоб ярмарка-виставкасининг шиорида мана шу олижаноб мақсадлар қисқа ва ихчам тарзда ифодаланган.

СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкаси интернационал маданият байрамининг марказига айланди. 8 сентябрь куни бу ерда ана шу ваколатли анжуманнинг тантанали очилиш маросими бўлди. Анжуманда 103 та давлатдан уч мингдан ортиқ фирма, бир қанча халқаро ва миллий ташкилотлар қатнашмоқда.

Тантанали маросимда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Г. А. Алиев, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари, бир қанча министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, маданият ва фан арбоблари иштирок этдилар.

Йиғилиш аҳли М. С. Горбачевнинг олтинчи Москва халқаро китоб ярмарка-виставкаси қатнашчилари ва меҳмонларига табрикномасини қарсаклар билан кутиб олди. Табрикномани халқаро китоб ярмарка-виставкаси ташкилот комитетининг раиси, СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг раиси М. Ф. Ненашев ўқиб эшиттирди. У кўрикка билдирилган эътибор учун, тинчлик ва социал тараққиёт манфаатлари йўлида китоб айирбошлашни ривожлантиришда янги-янги муваффақиятлар тилаб билдирилган истаклар учун йиғилганлар номидан чуқур миннатдорчилик изҳор этди.

Нотиқ Москва ярмаркаси — мамлакатимизнинг 1975 йилда Хельсинкида эълон қилинган тинчлик, ҳамкорлик, кескинликни юмшатиш инсонпарварлик принципига содиқлигини кўрсатувчи жонли далил эканлигини айтди. Ҳозирги ярмарканинг мақсади — китоб нашр этиш соҳасидаги маданият бойликларини ёйишга ва бу билан халқларнинг ўзаро маънавий бойишига кўмаклашишдан иборат.

(Давоми тўртинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНИ

Британия парламенти жамоалар палатасининг спикери Бернард Уэзерилл Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда.

9 сентябрь куни меҳмонни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский қабул қилди.

Б. Уэзерилл Самарқандга сафар қилиб, тарихий обидаларни кўздан кечирди, шаҳарнинг янги қурилиш районларини бориб кўрди.

(ЎзТАГ).

САВДОНИНГ ИЛҒОР УСУЛЛАРИ ЖОРИЙ ЭТИЛСИН

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДОИМИЙ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИДАН

Ўзбекистон ССР Олий Советининг савдо ва маиший хизмат доимий комиссияси КПСС XXVII съезди қарорлари асосида аҳолига хизмат қилиш маданиятини ошириш ва савдонинг илғор усулларини жорий этиш юзасидан республика Савдо министрлигининг ишини муҳокама қилди.

Мажлисда сўзга чиққан депутатлар Ю. А. Асепков, Ш. К. Назарова, Б. Ж. Ҳакимов, З. Эргашева, Ф. А. Шоҳидова, Ю. В. Курочкин тармоқ ходимлари ҳали савдо хизмати маданиятини ошириш масалаларига дуруст эътибор бермаётганликларини, янги, илғор иш усулларини жорий этиш билан суст шуғулланаётганликларини таъкидлаб ўтдилар. Республика Савдо министрлиги, халқ депутатлари маҳаллий Советлари чакана товар обороти юзасидан план топшириқларини бажариш ва шу асосда пул муомаласини мустаҳкамлаш тўғрисида унчалик жон куйдирмаяптилар. Шу йилнинг биринчи ярмида товар обороти плани атиги 92,8 процент бажарилди.

Гарчи республика аҳолиси савдо корхоналари тармоғи ривожлантирилишига жуда муҳтож бўлсада, Савдо министрлиги билан халқ депутатлари маҳаллий Советлари асосий фондларни ишга тушириш плани бажарилишини йил сайин таъминламай келаётганликлари кўрсатиб ўтилди. Ўтган йил мобайнида асосий фондларнинг 25 проценти, шу йилнинг биринчи ярмида эса 30 проценти ишга туширилмади. Майдонлар ва омборларнинг етишмаслиги, ишларни механизациялаш даражаси пастлиги оқибатида маҳсулотнинг чиришидан катта зарар кўрилмоқда. Дўконларда маҳсулот турларининг етарли миқдорда йўқлиги, одамларнинг навбат кутиб қолишлари, дўконлар ва умумий овқатланиш корхоналари ходимларининг савдо-сотиқ қоидаларини бузишлари гражданларнинг кўпдан-кўп таъналарига сабаб бўлмоқда. Болаларга керакли молларни сотиб олиш билан боғлиқ камчиликлар ҳали ҳам тугатилмаган. Улгуржи савдо ишида, айниқса маҳсулот турларини белгилашда, шунингдек маҳсулотни сифатига қараб саралашни ташкил этишда катта камчиликлар бор. Аҳолига манзур бўлмаган кўпгина моллар республика ташқарисидан ташиб келтирилмоқда. Савдо ташкилотлари халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни ошириш, уларнинг сифатини яхшилаш ва турларини кўпайтириш, шунингдек маҳсулот етказиб бериш юзасидан олинган шартнома мажбуриятларини бажариш ишида саноатга дуруст таъсир ўтказмаяптилар. Натижада ўтмас молларнинг катта запаслари тўпланиб қолмоқда. Комиссион савдо ҳисобига товар оборотини кўпайтириш резервларидан яхши фойдаланилмаяпти. Ҳар ўнта район марказидан атиги биттасида комиссион магазин бор.

Якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи гражданларнинг маҳсулотини сотиб бериш суст ривожланмоқда. Республикада «идиш-ускуна»ни қўлланиб, ўз-ўзига хизмат қилиш усулида ишловчи савдо корхоналари муносиб тарзда ривожлантирилмаяпти. Магазинларнинг атиги уч проценти савдо-сотиқнинг шу усулига ўтказилган. Фақат Тошкент ва Самарқандда маҳсулотларни контейнерда ташиш йўлга қўйилган, унинг ҳажми ҳозирча жуда оз. Қадоқлаб қўйилган моллар савдо тармоғига камдан-кам келтирилмоқда.

Депутатлар кўпгина саноат корхоналарида, ўқув юртларида умумий овқатланишни ташкил этишдаги катта-катта камчиликларни айтиб ўтдилар.

Республикада савдо-сотиқни автоматлаштириш ҳамда механизациялаштириш даражасини ошириш соҳасида иш етарли равишда олиб борилмаяпти.

Камчиликларнинг кўпи кадрларни тайёрлаш ва танлаш ишидаги катта нуқсонлар оқибатида келиб чиқмоқда. Савдо ташкилотларида раҳбарлари тез-тез алмаштирилмоқда, улар орасида хотин-қизлар кам. Масалан, Бухоро областида савдо-сотиқ қоидаларини бузганлиги учун илгари суд қилинган кишиларни магазинларга ишга олиш ҳоллари бор. Савдо ва умумий овқатланиш системасида ўғирликлар ва камомад миқдори камаймаётганлиги ҳам кўп жиҳатдан кадрларни нотўғри танлаш ва тарбиялашнинг оқибатидир.

Ўзбекистон ССР Олий Совети савдо ва маиший хизмат комиссияси ўз қарорида республика Савдо министрлигига, унинг бўлинмаларига бутун ишни қайта қуришга, қайд этилган камчиликларни тезроқ тугатишга, аҳолига хизмат кўрсатиш маданиятини оширишга, савдо-сотиқнинг илғор усулларини жорий этишга ҳамда шу йўл билан чакана товар обороти планлари сўзсиз бажарилишини таъминлашга қаратилган аниқ-равшан чора-тадбирларни амалга оширишни тавсия қилди.

(ЎзТАГ)

● *Партия турмуши: қайта қуриш чорраҳаларида*

ГАП ОЗ, ИШ КЎП БЎЛСИН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БЮРОСИ ҚАРОРИ ҚАНДАЙ БАЖАРИЛМОҚДА?

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси орқада қолаётган шаҳарлар, районлар, корхоналар ва хўжаликлар раҳбарлари билан ўтказилган суҳбатларнинг якунлари тўғрисидаги масалани йил бошида кўриб чиққан эди. Бюрода жумладан Навбаҳор район партия комитети биринчи секретари А. Истамовнинг партиявий раҳбарликнинг энг муҳим проблемаларини четда қолдираётгани, кундалик ишлар билангина ўралашиб қолаётганлиги қайд этилди. Мана шундан буён орадан анча вақт ўтди. Бу даврда райком, унинг биринчи секретари фаолиятида қандай ўзгаришлар рўй берди? Муҳими, танқиддан тўғри хулоса чиқариб олиндими?

Бевақт мажлислар

Навбаҳорга борган кунимиз катта тадбирнинг устидан чиқдик. Пешин пайти эди. Свердлов номли колхознинг боғига хўжалик раҳбарлари, мутахассислар ва бригада бошлиқлари тўпланган. Орадан кўп ўтмай бу ерда райкомнинг барча секретарлари, икки бўлим мудири, район ижроия комитетининг раиси, РАПОнинг қарийб барча раҳбарлари ҳозир бўлишди. Хўш, қандай воқеа муносабати билан бу хилда катта йиғилиш ўтказиляпти? Бу саволга шундай жавоб беришди: — Райком бригадаси колхозимиз далаларида икки кун бўлди. Шунинг якуни чиқарилади.

Мажлис бошланди. Кун тартибида ғўза парвариши қандай олиб борилаётгани масаласи. Дастлаб бригадаларни тақсимлаб олиб, икки кун мобайнида текшириш ўтказган РАПО раҳбарлари ва мутахассислари галма-гал минбарга кўтарилишди. Лекин ахборот бир хил бўлди: бригадаларда қанча одам ишга чиқяпти-ю, қанча гектар ердаги ғўзаларни ўтдан тозалаш керак. Кўп рақамлар тилга олинди-ю, аммо мавжуд камчиликларни тузатиш йўллари, қандай амалий ёрдам кераклиги унутиб қўйилди.

Мажлисни бошқараётган райкомнинг биринчи секретари А. Истамовни ҳам масаланинг бу жиҳати қизиқтирмади. У танқид қилинган бригада бошлиқлари, участка агрономи, механиклар тракторларга эҳтиёт қисмлар етишмаётгани сабабли кўплаб техника туриб қолаётганини айтиб ёрдам сўраганларида ҳам гапни бошқа томонга буриб, уларни қийин-қистоққа олди.

— Ишга чиқмаётганлар ҳақида гапиринг, — деди у кишиларга қарата. — Милиция бошлиғи бу ерда беҳуда ўтиргани йўқ. Улар билан қаттиқ гаплашиб қўяди...

Шу тариқа мажлис уч соатча чўзилди. Унинг якуний қисмидагина, эҳтиёт қисмлар, сув чиқарувчи насослар етказиб бериш ҳақида талаб кўпайиб кетганидан кейингина секретарь ҳаммасини ҳал этиб беришга ваъда берди.

Мажлисда-кишиларнинг дам олишлари учун шарт-шароит яратиб бериш ҳақида ҳам гап борди. Колхозда бу борадаги аҳвол ташвишланарли эди. Раҳбарлар дала шийпонларини мавсумга тайёрлашга, мавсумий боғчаларда шарт-шароит яратишга эътибор қилишмаган. Хўжаликда қурилиш материаллари йўқ. РАПОнинг ёрдами зарур. Афсуски, мажлисда муаммони ҳал этиш ҳақида фикр юритилмади. Чунки, текшириш ўтказилган икки кун давомида колхоз партия комитети, цех партия ташкилотлари фаолияти, коммунистларнинг фикр ва мулоҳазалари, таклифлари ўрганилмаган, тўғрироғи бунга ҳеч ким эътибор қилмаган эди. Мажлис давомида ҳам бу масала ҳақида ҳеч ким тўхталмади.

— Эрталаб ҳаммангиз «Зарафшон» колхозига ўтасизлар, — деди мажлисни якунлар экан А. Истамов РАПО ходимларига. — Милиция ходимлари ҳам борсин.

Тушки йиғин шу тариқа ўтди. Унга батафсил тўхталганимизнинг боиси шундаки, район партия комитети барча хўжаликларда ҳам ана шундай тадбир ўтказишни анъанага айлантириб юборяпти. Аммо бу мажлислар умумий ишга фойда берадиган тарзда ишчанлик, танқид ва ўз-ўзини танқид тарзида эмас, кўпроқ хўжалик раҳбарларининг «эсини киритиб қўйиш» учун бошдан охиригача қаттиқ койиш, буйруқбозлик руҳида ўтаётгани кишилар ғашига тегяпти. Шунда беихтиёр Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумидан олдин Навбаҳорда расм бўлган тонготар мажлислар эсга тушади. Албатта, ўша пайтдаги мажлислардан ҳозиргиси ўртасида катта фарқ бор. Айни пайтда ҳеч ким аввалгидай хўжалик раҳбарлари, мутахассисларни қўшиб ёзиш, кўзбўямачиликка мажбур қилмайди. Ишни яхшилашни талаб қилишяпти. Фақат шу ўринда бир «лекин» бор. Райком хўжалик вазифаларини ўз зиммасига ҳаддан ташқари кўп олиш, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, мутахассисларини мустақил, ижодий иш тутишдан чеклаб қўйяпти. Биринчи секретарь бўлса, эҳтиёт қисмларни тақсимлаш билан шуғулланади. Бундай иш услуби, хўжаликлар фаолиятига ноўрин аралашувлар КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленумида ҳам қаттиқ қораланди.

— Ўзим ҳам сезиб тураман, — дейди А. Истамов. — Негадир хўжалик масалалари кўпроқ тортиб кетади. Балки районимизнинг оғир аҳволи шундай ишлашга мажбур қилаётгандир.

Ҳақиқатдан, ҳам районда аҳвол оғир. Собиқ секретарь Ғ. Ўриновнинг яроқсиз иш услуби туфайли район хўжаликларининг социал-иқтисодий ҳаёти издан чиқди. Ошна-оғайнигарчилик, лаганбардорлик, порахўрлик авж олди. Оқибатда хўжаликлар қарзга ботди. Ўтган беш йиллик мобайнида бирорта кўзга кўринарли қурилиш қилинмади. Ерлар ишдан чиқди. Табиийки, айбдорлар қилмишларига яраша жазоландилар.

Ана шундай шароитда 1984 йил охирида А. Истамов район партия комитети биринчи секретарлигига сайланди. Коммунистлар тажрибали хўжалик ва партия ходимига катта ишонч билдириб янглишишмади. Районда нормал турмуш вужудга келяпти. Масалан, бу ерда кейинги пайтларда биринчи марта чорвачилик маҳсулотлари етиштириш бўйича етти ойлик топшириқ бажарилди. Ғўзанинг аҳволи ёмон эмас. Афсуски, А. Истамовнинг ўзи тан олгандай «хўжалик масалалари кўпроқ тортиб кетиб» қоляпти. Шундай экан, партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишларда аҳвол қандай?

Ишда мазмун ва натижа бўлсин

Район партия комитети кадрлар билан ишлаш услубида муайян ўзгаришлар ясади. 10 га яқин резервдаги кадрлар райком бўлимларида стажировкадан ўтдилар. Бироқ, булар дастлабки изланиш куртаклари бўлиб, изчил иш услубига айланди, дейишга асос бўлолмайди. Райкомнинг партия қуйи бўғинлари билан алоқаси тубдан қайта қуришга муҳтож. Бу айниқса бошланғич партия ташкилотлари секретарларини ҳуда-беҳуда район партия комитетига чақириб, турли тадбирлар ўтказишда сезиляпти.

— Ҳар ойда камида ўн марта райкомда бўламиз, — дейди «Москва» колхози партия комитети секретари З. Саъдуллаев. — Демак, қарийб шунча куни бевосита ўз вазифамиз билан шуғуллана олмаймиз.

Партком секретарининг сўзида жон бор. У район марказига бориб-келиш учун ҳар гал юз километрча йўл босиши керак. Ҳаётнинг ўзи партиявий ишлар марказини бевосита бошланғич партия ташкилотларига кўчиришни тақозо қиляпти. Ўз навбатида бунда ҳам ишни аниқ мақсадни кўзлаб, ижодий ва самарали бўлишининг йўлини излаш лозим. Аммо райкомнинг бўлим мудири ва инструкторлари жойларда тез-тез бўлсалар ҳам бундай мулоқотдан қуйи бўғинлардаги аҳвол деярли ўзгармаяпти. Масалан, ташкилий бўлим инструктори З. Тоғаев шу йил район колхозлараро механизациялашган кўчма колоннасида икки марта бўлган. У бошланғич партия ташкилоти секретари Н. Муродованинг янгилигини, ҳали тажрибаси йўқлигини яхши билади. Шундай бўлсада амалий ёрдамни фақат партия йиғилишида қатнашиш, ҳужжатларни юритиш юзасидан баъзи маслаҳатлар беришдан иборат деб тушунмоқда. Н. Муродова эса ҳозиргача партиявий ишнинг оддий жиҳатларини ҳам ўзлаштириб олгани йўқ. З. Тоғаевнинг «Москва» колхозига ташрифи ҳам худди ана шундай натижа берди. Умуман, бундай ҳол райкомнинг бошқа ходимлари фаолиятига ҳам тўла тааллуқлидир.

— Фикрингиз тўғри, — дейди район партия комитетининг иккинчи секретари Ҳ. Фахритдинов. — Кадрларимиз савияси паст. Ходимларимиздан икки киши партия мактабига ўқишга кетди. Улар ўрнига лойиқ кадрларни тополмай, қийналиб турибмиз.

Ушбу фактнинг ўзиёқ бошқа бир муҳим масалада — кадрлар резерви билан ишлашда аҳвол ташвишли эканлигини кўрсатади. Ташкилий бўлим мудири И. Давов райкомнинг бу йўналишдаги фаолиятини жуда ҳам жонли қилиб кўрсатмоқчи бўлди: райком хузурида кадрлар резерви мактаби ишлаб турибди, айримлари райкомда стажировкадан ўтишяпти. Резервдаги 231 кишининг ҳаммаси райкомнинг диққат марказида.

Ҳақиқатан, қоғозда шундай. Хатирчи район партия комитети тажрибаси ўрганилиб, райком ҳузурида мактаб ташкил қилинди. Лекин унда таҳсил олган кадрларнинг кўпчилиги бошланғич партия ташкилотларининг йиғилишларида амалий муҳокама қилиниб, коммунистлар томонидан тавсия қилинмаган эди. Ҳозир район партия комитети резервда турган кадрларнинг қайси бири қандай эканлигини, уларнинг ахлоқий ва маънавий томонларини аниқ билмайди. Шунинг учун уларни ўз аппаратига ишга олишга, ёки бошланғич партия ташкилоти секретарлигига тавсия қилишга ишонч билдира олмаяпти. Ўз-ўзидан шундай савол туғилади: қоғоздаги резервнинг кимга кераги бор? Юзакичилик, расмиятчилик эса, охир-оқибатда панд бериши тайин.

Кейинги пайтда партия ташкилотларининг йиғилишларида кадрлар учун бериладиган характеристикаларни тасдиқлаш, коммунистларнинг ҳисоботларини эшитиб бориш йўлга қўйилмоқда. Бу кадрлар масъулиятини оширади, уларнинг ишчанлик, маънавий-сиёсий қобилиятларини аниқлашга, камчиликларини тузатишга ёрдам берди.

Афсуски район партия комитети бу масалада ҳам кампаниячилик ва юзакичилик кўринишлари билан муроса қилмоқда. Масалан, РАПО бошланғич партия ташкилоти йиғилишида аттестация олдидан бир йўла 12 кишига берилган характеристика тасдиқланди. Бу характеристикаларда эса коммунистнинг фақат ижобий томонлари қайд этилган. РАПО раиси ўринбосарлари ва мутахассисларнинг ижобий томонлари айниқса бўрттириб кўрсатилган. Айни чоғда районнинг барча хўжаликлари давлатдан кўп миқдорда қарздор. Бир неча йиллардан бери асосий соҳалар бўйича йиллик планлар бажарилмаяпти. Ерларнинг мелиоратив ҳолати йилдан-йилга ёмонлашиб бормоқда. Баъзи бригадаларда ҳосилдорлик гектар бошига 4—5 центнерга тушиб қолди. Бундай аҳволнинг содир бўлишида РАПО ходимларининг ҳам айблари бор, албатта. Аммо уларга ёзилган характеристикаларда эса бу ҳақда сира эслатилмаган. Коммунистлар ҳам уни муҳокама қилиб ўтирмай тасдиқлаб юбораверишган.

Бошланғич партия ташкилотларида бўлганимизда яна бир салбий жиҳатга дуч келдик. Бошланғич ташкилот секретарлари хўжалик планини, иқтисодий кўрсаткичларни аниқ қилиб ёддан айтиб беришади. Баъзилари эса ҳатто қайси сигир қанча сут беришини ҳам яхши биладилар. Бироқ суҳбат мазмуни кишиларнинг маънавий олами, ўз устида қандай ишлаётганига бурилганида эса гап-гапга қовушмай қолади. Чунки, секретарларнинг ўзлари ҳам сиёсий билимларини ошириш, маънавий оламларини бойитишга қарийб қизиқишмайди. Масалан, суҳбат пайтида «Москва» колхози партия комитети секретари З. Саъдуллаев кейинги вақтда биронта ҳам китоб ва газета ўқимагани маълум бўлиб қолди. Бунинг устига бошқалар шу соҳада нима қилаётгани билан қизиқмаган. Бундай ночор аҳволнинг юзага келишида район партия комитети секретарларининг ҳам айблари бор, албатта. Улар хўжалик ишларига зўр бериб, кишиларни маънавий чиниқтиришни эътиборсиз қолдирмоқдалар.

Кўриниб турибдики, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросидаги танқиддан кейин ўтган вақт мобайнида Навбаҳор район партия комитети, унинг биринчи секретари А. Истамов узил-кесил хулоса чиқариб олгани йўқ. Кундалик ишларга ўралашиб қолиш давом этяпти. Райкомнинг бундай иш услуби яқинда область партия комитети пленумида қаттиқ танқид қилинди. Вақт эса ўтиб боряпти. Қайта қуриш даврида иш ваъда ёки ишонтиришларга қараб эмас, балки амалий ҳаракат, конкрет натижаларга қараб баҳоланади.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«ҲУЖУМ» ҲАРАКАТИНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

● Бутун мамлакатимизда бўлгани сингари республикамизда ҳам хотин-қизлар ўзларига берилган ҳуқуқлардан тўла фойдаланмоқдалар. Кейинги сайловларда Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатликка сайланганларнинг 35,9, маҳаллий Советларга депутатликка сайланганларнинг эса 47,8 проценти аёллардир.

Қуйидаги ҳикоя Бўстонлиқ районидаги бахти баркамол аёл — Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Қутбинисо Жўраева ҳақида.

ҚАТЪИЯТ

Қутбинисога ота дийдорини кўриш насиб этмади. У Эргаш ака фронтга кетгач, икки ойдан сўнг туғилди. Нодира холанинг катта қизлари Ортиқжон ва Зарифалар ҳам ота сиймосини элас-элас эслашади. Қизлар ота ҳақида нимаики билишса, ҳаммасини онаизор узун тунларда сўзлаб берган.

Ортиқжон ва Зарифа онаси сингари вазмин, босиқ, тортинчоқ бўлиб вояга етишди. Кенжа қиз эса уларга ўхшамади. Шаддод қиз бутун хатти-ҳаракати, юриш-туриши билан отасига тортганди. Нодира холанинг таъбирича: «олов эди, олов». У ўрта мактабда ўқиб юрган кезлари енгил атлетика бўйича район, область мусобақаларида қатнашар, колхоз даласига чиқиб ишлаган кезлари ҳам синфдошлари ичида меҳнатсеварлиги, чаққон ва тиришқоқлиги билан ажралиб турарди. Ёшлигида физкультура институтига кириб ўқишни орзу қилиб юрган бўлса-да, ўрта мактабни битиргач, колхозда ишлай бошлади. Бу орада опалари турмушга чиқишган бўлиб, кенжа қиз онасини ёлғиз ташлаб кетишни ўзига эп кўрмади...

Партия комитети секретари Аноржон Турдиёрова ўрта бўйли, қорачадан келган аёлни самимий қарши олди.

— Келинг, опажон! Бу ёққа ўтиринг, марҳамат, қалай ишлар билан чарчамай юрибсизми? Депутатлик вазифангиз қийнамаяптими?

— Раҳмат. Ҳаммаси яхши, — деди Қутбинисо унга жавобан. — Кўпчиликка фойдам тегаётган бўлса бўлди.

— Фойдангиз текканда қандоқ. Мана, қишлоғимиз водопроводлаштирилди, колхозчиларимиз уйларига телефон, табиий газ ўтказиб олишди. Шуларнинг ҳаммаси сизнинг куйинчаклигингиз, тиришқоқлигингиз туфайлида, опажон!

У партком секретари узатган чойни хўплар экан, иймaниб деди:

— Жуда ошириб юбордингиз, мақташга арзигулик иш қилганим йўқ. Ҳали қўшни Хондойлиқ қишлоғи аҳолиси берган наказларни бажаролмадим. Уларда ичимлик сув билан таъминланиш масаласи муаммо бўлиб турибди.

— Ҳа, сансалорлик, масъулиятсизлик, фақат шахсий манфаатини ўйлаш каби ҳолатлар ишимизга катта салбий таъсир кўрсатяпти. Кечирасиз, опажон, сиз чойингизни ичиб туринг. Мен кечаги партком йиғилиши протоколини тартиблаб қўяй, кейин бафуржа гаплашамиз.

— Бемалол!

Аноржон «масъулиятсизлик» деганда нимани назарда тутганини у яхши биларди. Хўжалик сертармоқ. Колхоз боғдорчилик, узумчилик, деҳқончилик, чорвачилик, пиллачилик билан шуғулланади. Ҳамма соҳани баравар ривожлантириш мушкул экан. Колхоз сабзавоткорларининг иши ёмон эмас. Аммо, сабзавотчиликдан келаётган даромадни чорвачилик хўплаб қўяяпти. Планлар бажарилмайди. Тайёрланган маҳсулотнинг таннархи қиммат. Айниқса, гўшт етиштириш қимматга тушяпти. Бир дона тухум таннархи ўртача 50 тийинданга тўғри келгандан сўнг, бу ёғини қўяверинг. Хуллас, барча баравар масъулият билан ишламайди.

Ўтган йили Қутбинисо партия аъзолигига номзодликка ўтаётганда райком бюросида шундай савол бериб қолишди.

— Хўжаликни илғорлар қаторига олиб чиқиш учун нима қилиш керак деб ўйлайсиз?

Ана шунда у дилидаги бор гапни айтди:

— Аввало, кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйишни яхши йўлга қўйиш лозим, — деди у. — Хўжаликда ишни эплай олмаган мутахассис ёки ўрта бўғин кадрини ишдан олиб, бошқа масъулиятли лавозимга қўйилади. Қарабсизки, ҳалиги одам яна тараллабедод қилиб юраверади. Меҳнат ветерани Нортожи Гулматовдан бир гап эшитгандим. 30-йилларда биров колхоз раиси ёки бригада бошлиқлигига сайланадиган бўлса, аввало унинг томорқасидаги экин-тикини қандай ривожланаётганига аҳамият берилар экан. Агар номзоднинг рўзғори саранжом-саришта бўлса, уни дадил сайлашаркан. Бизда қандай? Дипломи бор, коммунист бўлса бас. Унинг маънавий қиёфаси, ишбилармонлиги, одамийлиги билан яхши қизиқишмайди.

Хўжаликни иқтисодий жиҳатдан заифлашувига яна бир жиддий сабаб бор. Маълумки, районимиз тоғ зонасига жойлашган. Шу боис бизда экинлар Тошкент, Калинин районларига қараганда 15 кун, бир ой кеч етилади. Жанубдаги хўжаликлар ўз маҳсулотларини харид нархи қиммат пайтида, сотадилар. Бизнинг ҳосилимиз пишганда эса харид нархи арзонлашиб қолади. Менимча харид нархини хўжаликларнинг иқлим шароитига, тупроқнинг структурасига қараб белгилаш лозим.

Оддийгина колхозчи аёлнинг куюнчаклик билан айтган фикри бюро аъзоларига маъқул тушди. Райком секретари буни ўз дафтарчасига қайд қилиб қўйди...

— Зерикиб қолмадингизми? Мана, ишни ҳам битирдик.

Қутбинисонинг хаёли бўлинди. Аноржон пиёлаларга чой қуйиб суҳбатини яна жонлантирди:

— Ҳали депутатлик вазифангиз қийнаб қўймадими, деб сўраганимнинг боиси бор эди. Депутатлик халқ, жамоат топшириғи. Энди сизга партия топшириғи ҳам бермоқчимиз. Ҳозир КПСС аъзолигига кандидатлик стажини ўтаяпсиз. Ўзингизни кўрсатишингиз лозим.

— Қандай топшириқ экан? — сергакланиб сўради Қутбинисо, суҳбатдошини худди энди кўраётгандек синчиклаб кузатиб. — Қўлимдан келса, бажонидил, Аноржон.

— Сизни 5-бригадани бошқаришга тавсия қилмоқчимиз.

Партком секретарининг қўққисдан айтган таклифи уни ўйлантириб қўйди. Ўз қўл кучи, ақли билан битадиган қанча иш бўлса ҳам қочмайди. Аммо, бировларга «ундоқ қилинг, бундоқ қилинг» дейиш қўлдан келармикан?! У бировга буюргандан кўра шу ишни ўзи бажариб қўйишни афзал кўрарди-ку! Кўпчиликка бош бўлиш, кўпнинг кўнглини топиш осон эканми?

— Хаёлингиздан нималар ўтаётганини сезиб турибман, — деди кулиб Аноржон. — ундалай олмайман, демоқчисиз, шундайми?

— Ҳа, — деди Қутбинисо бош ирғаб. — Бировга иш буюришга ўрганмаганман. Қолаверса, у бригада аъзоларини яхши танимайман.

— Вой қизиқсиз-а, нима, мен иш буюришни билармидим. Баъзан отам тенги одамлар «Опажон!» дея маслаҳат сўрашади. Ўшанда қандай аҳволга тушишимни билсангиз эди. Бизга оғиз билан иш битирадиган буйруқбозлар эмас, балки меҳнатда шахсий намунаси билан одамларни ўзига эргаштира оладиган кадрлар, керак, тушундингизми? Дарвоқе, бу фикр колхозчиларнинг ўзидан чиқди. Кеча 5-бригадага боргандим. Улар сизни ўзларига бошлиқ қилиб сайлашмоқчи. Хўш, энди нима дейсиз? Пиёлангизни узатинг, иссиқ чой қуйиб берай.

Суҳбат узилди. Бухгалтерия хонасидаги чўтларнинг шақ-шуқи, одамларнинг узуқ-юлуқ гаплари энди аниқроқ эшитиларди. Кимдир эшикни қия очиб «Мумкинми?» деди ва Аноржоннинг имоси билан эшикни қайтадан ёпди. Қутбинисо тескари ўтиргани учунми уни кўрмади. Қолаверса, шу тобда у ўз мулоҳазалари билан банд эди.

5-бригада анча вақтдан бери давлатга сабзавот топшириш планларини бажаролмай келади. Аввалги бригадир ҳам худди шу туфайли ишдан кетди. Айтишларича, коллективда меҳнат интизоми ёмон. Айрим колхозчилар ҳатто меҳнат минимумини ҳам бажаришмайди. Пишиқчилик пайтлари уларни далада ушлаб туриш қийин. Ҳамма томорқосида етиштирган мева-чевасини кўтариб, бозорга жўнаб қолади. Бозор-ўчари битмагунча хўжалик юмушини бир чеккага суриб қўйишади. Улар билан ишлаб бўлармикин?

— Хўш, нима дейсиз?

— Бир уйдагилар билан маслаҳатлашиб кўрсам, — деди Қутбинисо ўз характерига ғайритабиий бўлган иккиланиш оҳангида.

— Ия-ия, сизни танимай қоляпман. Ким айтади сизни ғайрат-шижоатда, дадилликда эркакларга намуна бўладиган, енгил атлетика бўйича район чемпиони Қутбинисо Жўраева деб.

— Ҳа, энди у пайтда ёш эдик. Оёғимиздан ўт чақнарди. Умр—оқар сув. Кеча сочимизга толбаргак тақиб юргандик, мана, бугун ўғил ўйлантирадиган, қиз чиқарадиган бўлиб турибмиз, — деди Қутбинисо шарақлаб кулиб. — Ҳар ҳолда, кенгашли тўй тарқамас, деганлар,

— Наҳотки Мирзарайим акамга гапингиз ўтмаса, — дея ҳазиллашди Аноржон.

— Нега ўтмас экан, ўтади. Лекин ҳарна бўлса-да, эркак киши, оила бошлиғи. Бирров олдидан ўтилмаса, бўлмас.

— Маъқул! Эртагача хайр бўлмаса.

...1986 йилнинг баҳори келинчак каби ял-ял яшнаб келди. Бироқ кўкламнинг ҳам ўзига яраша нозу ҳархашаси бўлади. Бригада аъзолари далага кўчат экиб бўлишганда қор уриб берди. Тоғ шароити эмасми, Тошкент тарафларда ёмғир шивалаб ўтса, бу ерларда жала қуйворади. У ёқда ростмана ёмғир бўлса, Қоржонтов ён бағирлари оппоқ қор билан қопланади. Хуллас, эндигина авж олаётган ниҳолларни бир кечада совуқ урди. Меҳнат йўққа чиқди. Одамларнинг руҳи тушиб кетди.

Ўшанда Қутбинисо далага келган колхоз касаба союз комитети раиси Ҳамидулла Холматовни бир четга чақириб нимадир деди. Улар нима ҳақда гаплашганлари эртасига маълум бўлди. Бригада аъзолари ялписига Тошкентга — Шерали Жўраев концертига тушишди. Ҳамманинг кўнгли кўтарилди. Одамлар янги ғайрат-шижоат билан далага чиқишди. Коллективда аҳиллик, самимийлик муносабати қарор топди. Очиқ кўнгил, меҳнатсевар бригада бошлиғи колхозчилар ўртасида эътибор топди.

Ёзнинг ўзи ҳам, кунлари ҳам ғанимат. Бригада аъзолари иш билан унинг қандай ўтганини сезмай қолишди. Сабзавот экинлари бирин-кетин етила бошлади. Ғалвир сувдан кўтариладиган пайт келди. Ана ўшанда қолоқликда ном чиқарган 5-бригада аъзолари ҳаммани ҳайратга солдилар. Улар давлатга сабзавот сотиш йиллик планини хўжаликда иккинчи бўлиб бажаришга эришишди. Шаҳарликлар дастурхонига пландагидан анча кўп маҳсулот етказиб берилди. Бригаданинг ялпи даромади 35800 сўмни ташкил этди. Райком секретари коллективни табриклагани келиб, Қутбинисо Жўраевага шундай деди.

— Раҳмат опажон! Коммунистнинг сўзи билан иши бир бўлиши керак. Қани энди, ҳамма сизга ўхшаб одамлар қалбига осонлик билан йўл топа олса!

Ана у — кенг даланинг қоқ ўртасида туриб тонгни қаршиламоқда. Оёғида кирза этик, эгнига пахталик кийиб олган бу аёлни танигандирсиз. Бу ўша — Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати, «Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхозининг тажрибали сабзавоткори Қутбинисо Жўраева. У ер билан тиллашмоқда, икковлашиб элга ноз-неъмат тўла дастурхон ёзиш режасини тузишмоқда. Шу тобда оқ қалпоқли қоялар орқасидан қуёш мўралаб, уларнинг суҳбатига қўшилди.

Абдукарим РАҲИМБЕРДИЕВ.

ЯНГИ УЙЛАРДА ҲОВЛИ ТЎЙЛАРИ

● Наманган шаҳридаги Совет районида кейинги вақтда ўнлаб кўп болали оилалар янги уйларда ҳовли тўйлари қилишди. Меҳнаткашларга квартиралари беш хонали янги уй қуриб берилди. Наманган областида бу йил жами 50 минг квадрат метрдан ортиқ, яъни ўтган йилдагидан деярли 2 минг квадрат метр кўп уй-жой фойдаланишга топширилди. Бу «Ҳужум» ҳаракати 60 йиллиги юбилейи йилида серфарзанд оилалар учун яхши совға бўлди.

Область бинокорлари келгусида 17,5 миллион квадрат метр уй-жой барпо этишни кўзда тутмоқдалар. Бу эса ҳар бир оилани алоҳида квартира билан таъминлаш имконини беради.

Суратда: уй-жойлардан фойдаланиш бошқармасининг бошлиғи (чапдан) Т. Норматов ва уй-жойларни ҳисобга олиш ва тақсимлаш бўлими бошлиғи Б. Отамирзаев Шарифа Муталиевага янги квартира калитини топширмоқдалар.

А. Ковтун фотоси (ЎзТАГ).

*

САНЪАТ ХАЛҚЛАРНИ ЯҚИНЛАШТИРАДИ

Ҳиндистонлик меҳмонлар ўз санъатларини намойиш этишганда томошабинлар шундай гулдурос қарсак чалдиларки, Тошкент консерваториясининг катта залида кўпдан буён бундай қарсак эшитилмаган эди. Бутун дунёга машҳур Адати Мангалдес — машҳур Виржуннинг шогирди ҳамда Панжобдан Насиб раҳбарлигидаги каввалчилар ансамбллари бу ерда чинакам сеҳргар рақсларни кўрсатдилар.

Концертдан сўнг Ўзбекистон Ахборот Агентлигининг мухбири меҳмонлардан Тошкентда бўлишлари, мамлакатимизда ўтаётган Ҳиндистон фестивали ҳақидаги таассуротларини сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Айтишларича русларда бирор жойга жўнаб кетишдан олдин чемодан устига ўтириб, бир неча минут жим туриш одати бор эмиш, — деди Адати Мангалдес. — Бизнинг Ҳиндистонда ҳам ҳар бир штатда, ҳар бир оилада шунга ўхшаш одатлар бор. Кўпинча бирор жойга жўнаб кетишдан олдин кокс ёнғоғини ёришади, бир неча қултум қатиқ ёки сут ичиш ҳам мумкин. Айтишларича, бу ҳам бахт келтирар эмиш. Ойим билан мен бу ерга фестивалга келаётганимизда кокс ёнғоғини ҳам ёрмадик, қатиқ ҳам ичмадик, чунки ҳамма нарса яхши ўтишига ишонардим. Гап шундаки, мен СССРга олдин ҳам келганман, ёшларнинг Москва фестивалида қатнашганман.

Гастролларда бутун дунёни айланиб чиққан бўлсам, ҳам Москва хотиралари ҳамон ёдимда. Ҳиндистоннинг СССРдаги фестивали алоҳида аҳамиятга эга. Санъат халқларни яқинлаштиради, қалбларни гўё кўзга кўринмас ришталар билан боғлайди.

— Тошкентда «Утсав» байрами жуда зўр ўтди, — деб таъкидлади каввалчилар ансамблининг раҳбари Насиб ва ёнида турган Тошкент консерваторияси талабасининг елкасидан қучиб, илова қилди: — Бизнинг ансамблимиз қатнашчиларининг ҳаммаси Жаландхар шаҳри яқинидаги Пасла деб аталадиган кичкина қишлоқдан. Аммо бу ерда биз ўзимизни уйимиздагидек, қариндош-уруғлар ва таниш-билишлар орасида юргандек ҳис қилмоқдамиз. Ўзбекистонда бизнинг музикамизни жуда яхши тушинишларини кўриб лол қолдик. Ёш-ёш йигит ва қизлар ҳузуримизга келиб, биз билан она тилимизда гаплашишгани жуда кўнгилли бўлди. Ҳиндистон классикасининг кавали жанри СССРдаги кенг томошабинларга номаълум эди. Шу сабабли биз айниқса биринчи концерт олдидан жуда ҳаяжонландик. Лекин ҳаяжонимиз беҳуда бўлиб чиқди. Томошабинлар зўр бериб, қарсак чалишди, куй маромини Ҳиндистонда бўлгани каби қарсаклар билан қўллаб-қувватлашди.

Мамлакатингиз билан биринчи танишувимиз, — деди пировардида Насиб, — СССР ва Ҳиндистон халқларининг қалби бир маромда ураётганлигига бизни ишонтирди. Афсуски, биз турли мамлакатларда яшаймиз. Лекин бир-биримиз билан жуда-жуда яқинмиз...

ЁШЛАРНИНГ УЧРАШУВЛАРИ

Фестиваль қатнашчилари бўлган ҳиндистонлик ёшлар делегацияси дўстлик поездида қадимий Самарқандга келди. Вокзалда қадрли меҳмонларни йигит ва қизлар, шаҳар жамоатчилиги кутиб олди. Перроннинг ўзида Совет—Ҳинд дўстлиги митинги бўлди.

Ҳиндистон делегацияси Самарқанддаги пионерлар ва мактаб ўқувчилари область саройида бўлди. Фахрий меҳмонларни яқиндагина Артекка бориб келган ёш доирачилар ансамбли табриклади. Самарқандлик созанда мактаб ўқувчилари Артекда ҳиндистонлик тенгдошлари билан дўстлашган эдилар. Мана энди учрашув давом этмоқда.

Сиёсий плакатлар қўшма кўргазмаси очилди. 7 сентябрь куни делегация аъзолари Самарқанднинг саноат корхоналари ва ўқув юртларига бордилар. Кечқурун жаҳонга машҳур «Регистон» меъморлик ансамбли территориясида катта дўстлик концерти бўлди.

* * *

8 сентябрь куни қадимий Бухоро СССРда Ҳиндистон фестивали ёш қатнашчиларини гуллар ва жарангдор қўшиқлар билан кутиб олди.

Меҳмонлар Бухоронинг қадимий меъморлик ёдгорликларини кўздан кечирдилар, Бухоро районидаги «Маданият», Ғиждувон районидаги Ф. Энгельс номли колхозларда бўлдилар. Улар дала ва фермаларнинг меҳнаткашлари билан учрашиб, клублар ва маданият уйларида концертлар бердилар.

Кечқурун Абу Али ибн Сино номли Бухоро маданият саройида интернационал дўстлик кечаси бўлди.

(ЎзТАГ).

СССР Олий Советн Президиумида

СССР Олий Совети Президиуми СССРнинг қуйидаги иттифоқ-республика министрликларини: СССР Геология министрлиги; СССР Кўмир саноати министрлиги; СССР Қора металлургия министрлигини СССР Умумиттифоқ министрликларига айлантириб қайта ташкил этди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

8 сентябрь куни республика Министрлар Советида зиммасига Ўзбекистон ССР қонунларини СССРнинг «Давлат корхона (бирлашма)си тўғрисида»ги Қонуни ҳамда экономикани бошқаришни қайта қуришга оид бошқа қарорларга мувофиқлаштириш ишини ташкил этиш юкланган комиссиянинг мажлиси бўлди. Мажлисни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. В. Сударенков олиб борди.

Комиссия аъзолари Ўзбекистон ССР Меҳнат давлат комитети, республика Госстройи, Главташкентстрой раҳбарларининг шу масала юзасидан олиб борилаётган иш тўғрисидаги ахборотларини, шунингдек мажлисга таклиф этилган «Узбектекстильмаш» ва «Средазэлектроаппарат» бирлашмалари раҳбарларининг таклифларини тингладилар.

Комиссия республикада иш кўраётган министрликлар, идоралар, корхоналар ва бирлашмаларга халқ хўжалигини бошқаришни ислоҳ қилиш муносабати билан конкрет таклифлар тайёрлаш ишини активлаштиришни тавсия этди. Эндиликда СССРнинг «Давлат корхона (бирлашма)си тўғрисида»ги Қонунига, янги хўжалик механизми принципларига мувофиқ келмайдиган ёки уларга зид бўлган ҳамда меҳнат коллективлари ҳуқуқларини ва хўжалик мустақиллигини чеклаб қўяётган, уларнинг ташаббусига ғов солаётган илгари қабул қилинган инструкциялар, методик кўрсатмалар ва бошқа идоравий ҳужжатларни қайта кўриб чиқиш ва бекор қилиш зарурлиги таъкидланди.

(ЎзТАГ).

• КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорлари—ҳаётга!

ИСТИҚБОЛНИ КЎЗЛАБ

Республика енгил саноати — динамик тарзда ривожланиб бораётган кўп тармоқли индустрия. Айни пайтда тармоқ корхона ва бирлашмаларида тайёрланаётган маҳсулот сифати, салмоғига кўра сўз юритаётганда қатор кўрсаткичлар бўйича мамлакатда етакчи ўринларни эгаллаб турганимизни таъкидлаб ўтиш лозим. Жумладан, саноатимиз ипак шойи тайёрлаш бўйича ҳамда табиий шойи матолар ишлаб чиқариш бўйича мамлакатда биринчи ўринни, химиявий ипак тола ва пойафзал тайёрлаш бўйича учинчи ўринни эгаллаб турибди. Ўн иккинчи беш йилликда яна бир неча кўрсаткичлар бўйича, хусусан ипгазлама тайёрлаш бўйича РСФСРдан кейинги иккинчи ўринга чиқишимиз кўзда тутилган. Айни пайтда тармоқда 4 мингдан зиёд турли хилдаги маҳсулотлар тайёрланмоқда.

Ўн биринчи беш йиллик давомида бир қатор янги, замонавий маҳсулотлар тайёрлаш ўзлаштирилди. Ишлаб чиқариш фондлари 976 миллион сўмликка кўпайди. Янги технологик қурилмалар сони 42 минг донага ортди. Илғор, серунум технологик жараёнлар жорий этилди. Натижада ип газлама ишлаб чиқариш икки баравар, кийим-кечак 22 процент, пойабзал ва бошқа маҳсулотлар 14,5 процентга кўпайди, уларнинг сифат кўрсаткичлари анча ошди.

Лекин кўплаб капитал маблағ ажратилиши, бирлашма ва корхоналарни техник қайта қуриш давом эттирилаётганига қарамай тармоқда кенг ассортиментдаги, замонавий, бежирим, чет эл мамлакатлари маҳсулотлари билан рақобат қила оладиган, юксак сифатли маҳсулотлар талаб даражасида ишлаб чиқариляпти деб бўлмайди.

Кўп ҳолларда меҳнаткашлар енгил саноатимиз ўз ишини замон талабига мос равишда қайта қуришга улгурмаётганидан шикоят қиладилар. Маҳсулотларнинг сифати паст, ташқи қиёфаси хира, кўримсиз эканлигидан нолийдилар. Тўғри ва ўринли эътирозлар. Бу фикрларга қўшилиш учун исталган кишининг бир неча савдо тармоқларида бўлишининг ўзи кифоя: молларнинг кўплигидан, хилма-хиллигидан пештахталар синай дейди. Харид қилишга эса арзигулик нарса жуда оз. Магазинларга кирувчилар жуда кўп, бироқ қўлида бирон-бир буюм харид қилиб чиқаётган кишиларни кам учратасан.

Нега шундай бўлиб қолди?

Назаримда тақдирга тан бериш, фаолиятсизлик ва ўз имкониятларига ишончсизлик кайфияти бизни шу аҳволга олиб келди. Чунки ўн йиллардан бери «тўғри, ҳозирча енгил саноат маҳсулотлари борасида хорижий мамлакатлардан анча орқада қолиб кетдик» деб тан олинди-ю, лекин юксалишга, ўсишга ва ҳатто чет элдаги яхши намуналарга тенглашишга интилинмади.

Планлар узоқ истиқболни кўзлаб эмас, эртанги кунни ўйлабгина тузилди. Акс ҳолда тармоқдаги мавжуд минглаб дастгоҳлар, станоклар, конвейерлар ўн ва ундан ортиқ йиллардан бери ишлатилиб келинмасди. Бу эса ўн йиллар давомида айнан бир хил маҳсулотлар тайёрланди ва тайёрланмоқда демакдир. Ваҳолонки меҳнаткашларнинг эҳтиёжи, талаби, эстетик диди йилдан-йилга юксалиб бормоқда. Улар янада башангроқ, яхшироқ кийинишга, пишиқроқ буюмлардан фойдаланишга интилишади.

Ана шуларни тўғри тушунган айрим республикаларда енгил саноат кейинги беш йил ичида кескин ўсганлигини кўриш мумкин. Болтиқбўйи республикалари, Арманистоннинг Масис фирмаси, РСФСР ва Украина республикалари шулар жумласидандир.

Республикамиз енгил саноатида бундай ўзгаришлар мутлақо йўқ демоқчи эмасман. «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Қизил тонг» бирлашмаси, қатор чинни заводларининг кўпгина маҳсулотлари пештахталарда турмайдиган бўлиб қолди. Давлат қабули жорий этилган бошқа корхоналар ишида ҳам ижобий ўзгаришларни кўриш мумкин. Аммо қайта қуриш даври учун бу мутлақо етарли эмас, деб ҳисоблайман.

Кейинги йилларда тармоқ ишини янада жонлантириш мақсадида қатор ташкилий, техникавий тадбирлар амалга оширилди. Жумладан, юқорида тилга олиб ўтилган республикаларнинг тажрибалари ўрганилиб, фойдаланилмоқда. Шуни мамнуният билан таъкидлаш керакки, кўрилаётган тадбирлар ҳозирданоқ ўз самарасини бермоқда.

Аввалги йилларда камёб ҳисобланган қатор маҳсулотларга бўлган талаб қондирилди. Хонатлас ва бошқа миллий ассортиментдаги маҳсулотлар, крепдишин, ип газлама, чит, айрим трикотаж маҳсулотлари, тикув буюмлари, чинни маҳсулотларга бўлган талаб қондирила бошланди. Лекин тармоқнинг умумий кўрсаткичларига кўра республика мамлакатда кейинги ўринларда турганлиги кишини ташвишга солади. Агарда йилига Ўзбекистонда киши бошига (1985 йилда) 138 сўмлик енгил саноат маҳсулотлари ишлаб чиқарилганлигини, айни пайтнинг ўзида мамлакат бўйича бу кўрсаткич ўртача 300 сўмданга тўғри келаётганлигини ҳисобга олсак, бу номутаносиблик янада яққолроқ сезилади.

Аҳоли сони ошиб бориши билан уйғун тарзда енгил саноат ҳам ривожланиши керак бўлган бир пайтда унинг ўсишига, равнақига эътибор берилмади. Ана шундай номутаносиблик натижасида мустаҳкам хом ашё базаси мавжудлигига қарамай енгил саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш суръатлари жуда паст бўлди. Ҳозир республикада аҳоли жон бошига 19,5 квадрат метр (норма бўйича 33,2 квадрат метр) ип газлама, 7,9 (норма бўйича 13,2) квадрат метр шойи, 2,16 (норма бўйича 8,6) дона трикотаж буюмлари тайёрланмоқда.

Аҳоли талабини тўлароқ қондириш мақсадида республикамизга ҳар йили жами ип газламаларнинг 50 процентн, шойи газламаларнинг 51 проценти, трикотаж маҳсулотларнинг 23 проценти, чарм пойабзалнинг 36,5 проценти ташқаридан ташиб келтирилмоқда. Ана шундай молларнинг мунтазам ташқаридан ташиб келтирилиши ва айни бир пайтнинг ўзида уларни тайёрлаш учун ишлатиладиган хом ашёларнинг ташқарига чиқарилиши транспортдан норационал фойдаланишга ва халқ хўжалиги самарадорлигининг пасайишига олиб келмоқда.

Айрим матоларга, масалан духобага бўлган талаб ҳамон юқорилигича қолмоқда. Шунга қарамай бу маҳсулотнинг ишлаб чиқарилиши жуда секин кўпаймоқда. Самарқанддаги ишлаб чиқариш бирлашмаси ана шу маҳсулотни тайёрлашга ихтисослашган. Лекин ТВ—160 ШВ типидаги дастгоҳларнинг йўқлиги туфайли духоба ишлаб чиқаришни кўпайтириш мумкин бўлмаётир. Енгил ва озиқ-овқат саноати машинасозлиги министрлиги 1968 йилда бундай станокларни ишлаб чиқаришни тўхтатиб қўйган эди. Шундан бери Самарқандга янги дастгоҳлар келтирилгани йўқ. Демак, ўз-ўзидан кўриниб турибдики, тармоқ меҳнаткашлари аҳолининг духоба ҳамда помбархтга бўлган талабини қондира олмаяпти. Бунинг учун юқори доирада қатъий бир қарорга келиш зарур, деб ҳисоблайман.

Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли Наманган шойи ишлаб чиқариш бирлашмаси эркаклар кўйлаги учун тайёрланадиган матоларнинг харидоргирлигини ҳисобга олиб, қисқа давр ичида маҳсулот ҳажмини 20 миллион метрга етказди. Афсуски, уларнинг сифати талаб даражасида эмас. Бу тўқув, йигирув ва пардозлаш жараёнларидаги техник камчиликлар туфайли юз бермоқда. Гарчанд зарур ташкилий тадбирлар амалга оширилаётган бўлса-да, лекин корхонани техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш ишларини жадаллаштирмай туриб, бу масалани ижобий ҳал қилиб бўлмаяпти.

Бир неча йил аввал талаб юқори бўлган штапелларни эндиликда аҳоли харид қилмай қўйди. Айни пайтда ана шу маҳсулотлардан юмшоқ мебелларни қоплаш, пардозлаш мақсадида сербар материаллар тайёрлаш мақсадга мувофиқ. Демак, комбинатни техник жиҳатдан қайта ускуналаётганда келгусида янада мураккаб ассортиментдаги маҳсулотларни ишлаб чиқаришни назарда тутиш керак.

Ипакчиликда табиий хом ашёдан матолар ишлаб чиқаришни кескин кўпайтириш ана шу маҳсулотларга бўлган талабни қондирибгина қолмай, балки уларни жаҳон стандарти талаблари даражасига кўтариш бош мақсадимиздир. Маълумки, Ўзбекистон пилла тайёрлашда жаҳонда етакчи ўринлардан бирини эгаллайди. Афсуски, шунга қарамай, пиллакашлик корхоналарининг техник даражаси жуда паст бўлганлиги сабабли табиий ипакдан тайёрланган матолар жаҳон бозорида рақобат қилолмаяпти. Умуман, пилла ўраш жараёнининг автоматлаштирилиши 72 процентни, урчуқсиз тўқиш жараёнида 10 процентни, биринчи сортли ипак хом ашёсини ўрашда 34 процентни ташкил этади.

Пилла ўраш технологиясида ишлатилаётган қурилмаларнинг ўрнатилганига 10 йилдан ошиб кетди. Уларнинг 46 проценти 20 йилдан кўпроқ вақтдан бери ишлатиляпти. Тўқимачилик саноатида 40 процент, пардозлаш тармоқларида эса 36 процент дастгоҳлар 10—20 йилдан бери ишлатилиб келинмоқда.

Чарм пойабзал ишлаб чиқариш — республикамиздаги кўп қиррали тармоқ. У барча турдаги чармлар, мўйна-чарм буюмларни, чарм-галантерея, спорт маҳсулотлари ва пойабзалларни ишлаб чиқаришни қамраб олган. Ана шундай йирик, кўп қиррали тармоқни механизациялаштириш даражаси атиги 55,5 процентни ташкил этади. Бу ерда ҳам станокларнинг 27 процентдан кўпроғи ўн йилдан кўпроқ вақтдан бери ишлатилиб келинмоқда. Шундай экан, маҳсулотларнинг сифати ҳақида нима дейиш мумкин.

Республика корхоналарида тайёрланаётган пойабзаллар сифатига билдирилаётган эътирозлар албатта ўринли. Бунинг сабаби шундаки, пойабзалнинг устки деталлари эгиладиган, пастки қисмига бириктириладиган тайёрлов участкаларида барча жараёнлар эскилигича қолган, ишларнинг асосий қисми қўлда бажарилади. Саноатимиз ҳозирча бу жараёнларни бажарадиган станокларни ишлаб чиқармаяпти. Лекин бу — сифатли маҳсулот тайёрлаб бўлмас экан, деган маънони билдирмайди. Аксинча, мамлакатимизда бу борада яхши тажриба тўплаган, харидорлар эътиборини қозонаётган фирмалар, республикалар оз эмас. Аввало, ана шу тажрибаларни ўрганишимиз керак.

Ўзбекистон ип газлама тайёрлаш бўйича мамлакатимизда етакчи ўринлардан бирини эгаллайди. Афсуски, ана шу матолардан тайёр буюмлар тикиш бўйича эса энг охирги ўринлардан биридамиз. Ваҳолонки, ана шу кўрсаткич бўйича ҳам мамлакатда етакчи ўринларга чиқиб, ҳатто экспорт учун ҳам маҳсулотлар тайёрлаш имкониятига эгамиз. Бунинг учун қувватларни ошириш ҳамда мавжуд майдонлардан самарали фойдаланиш, резервларни топиш лозим. Масалан, Бухоро тўқимачилик комбинати участкаларининг бирини қайта жиҳозлаб, уни тўқимачилик-тикув ишлаб чиқариш бирлашмасига айлантириш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайман. Бундан ташқари, бой хом ашё базасига эга бўлган бир вазиятда экспорт учун тикув буюмларини тайёрлаш имконини берадиган тўқимачилик-тикувчилик қўшма технологик занжирини яратиш зарур. Ана шунда модельерлар ва технологлар ҳамкорликда экспорт учун тикув буюмлари тайёрлаш имконига эга бўладилар. Келгусида бундай потоклар янги тўқимачилик-тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида кенг кўламда фаолият кўрсатиши мумкин.

Юқорида таъкидлаб ўтганимиздек, планлар тузилаётганда эртанги куннигина ўйламай, истиқбол учун режалар тузиш лозим. Сўнгги маълумотларга қараганда, духоба тайёрлаш учун янги пневматик-автоматик станоклар тайёрланиши назарда тутилмоқда. Шунинг учун ҳозирданоқ Самарқанддаги бирлашмани духоба ва бошқа шунга ўхшаш маҳсулотлар ишлаб чиқаришга ихтисослаштириш ҳамда бош корхонада маҳсулотларга ишлов беришни ҳал этиш, Ургутдаги филиални эса духоба учун матолар тўқишга мослаштириш масаласини кўриб чиқиш лозим.

Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, Ургутдаги тўқимачилик фабрикаси штапель матолари тайёрлашга ихтисослашган. Айни пайтда бу маҳсулотга талаб кам. Демак, фабрикада янги технологик жараённи ўзлаштириш мақсадга мувофиқ.

Бундан ташқари, штапелларга бўлган талаб пасайиши Намангандаги ишлаб чиқариш бирлашмаси ва унинг филиалларини бошқа маҳсулотлар тайёрлашга ўтказишни тақозо этмоқда. Айни пайтда эркаклар кўйлаклари, курткалар, плашлар учун матолар камёб эканлигини унутмаслик лозим. Бу корхоналарни қайта жиҳозлаётганда албатта ана шундай матолар тайёрлашга ихтисослаштиришни назарда тутяпмиз.

Ана шу имкониятларни ҳисобга олган ҳолда республикага ташқаридан келтириладиган матоларни бевосита Ўзбекистоннинг ўзида ишлаб чиқариш масаласини ҳал этиш зарур. Ўзбекистон табиий ипакдан тайёрланадиган матоларни экспорт қилувчи регионга айланиш имкониятига эга. Бу мақсадларга эришиш учун Хоразм, Наманган, Андижон ва Тошкент тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаларини техник қайта жиҳозлаш ва реконструкциялаш зарур. Бундан ташқари тўқимачилик корхоналарини маълум даражада тикувчиликка ҳам ихтисослаштириш керак.

Бу ўринда айрим ишлар амалга оширилганлигини айтиб ўтиш зарур. Жумладан, Тошкент тўқимачилик комбинати иккинчи тўқув филиали корпусида комбинатнинг ўзида тайёрланган ип газламалардан кўйлаклар ва халатлар тайёрлана бошланади. Дастлаб бу ерда ҳар йили 1 миллион 34 минг дона кийим-кечак тайёрланиши назарда тутилмоқда.

Келгусида бевосита тўқимачилик корхоналари қошида тикувчилик потоклари ҳам ташкил этилишини ҳисобга олган ҳолда, республика енгил саноат тармоғида тайёрланаётган ип газлама ёки шойидан тикилган буюмлар республика конкурсини мунтазам ўтказиб туриш мақсадга мувофиқдир. Айни пайтнинг ўзида тўқувчилар-тикувчиларни моддий ва маънавий рағбатлантириш мақсадларида Ўзбекистонда тайёрланаётган матолардан тикилган маҳсулотларни экспорт қилишни кўпайтиришга кўмаклашганлиги учун республика мукофотини таъсис этиш масаласини ҳам кўриб чиқиш керак.

КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил июнь Пленуми экономикани бошқаришда янги давр очиб берди. Корхоналарга ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ҳамда мустақил хўжалик юритиш ҳуқуқининг берилиши айниқса меҳнат коллективларида катта қизиқиш уйғотмоқда.

Бугунга қадар бутун коллективнинг ижодий иши, тиришқоқлиги, изланувчанлиги туфайли шуҳрат қозонган ҳамда фойда ола бошлаган корхоналар ўз ютуқларидан тўла даражада манфаатдор бўла олмасдилар. Айрим ҳолларда ана шу фойда қолоқ корхоналар келтираётган зарарни қоплашга сарфланган пайтлар ҳам бўлган. Оқибатда КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумида таъкидлаб ўтилганидек, тенглик-текисчилик маъносида тушунила бошланди. Илғорлар ҳам, қолоқлар ҳам моддий неъматлардан бир хилда фойдалана бошладилар. Натижада кишиларда ишчанлик, изланувчанлик салоҳияти сўна бошлади. Ҳаётимиздаги турғунлик ҳоллари ҳам шундан келиб чиқди.

Эндиликда корхоналар хўжалик юритишнинг янги методлари асосида ишламоқдалар, ўзларини-ўзлари маблағ билан таъминлашга ҳозирлик кўрмоқдалар. Ҳеч шубҳа йўқки, экономикани бошқаришдаги бу янгилик илғорларни янада яхшироқ ишлашга илҳомлантиради, қолоқларни эса албатта сергаклантиради. Бу ўзгаришлар биринчи навбатда енгил саноат тармоғида намоён бўлишига ишончим комил. Чунки тармоқ меҳнаткашларининг иши, меҳнатининг маҳсули кўп миллионли халқимиз назоратида, кўз олдида турибди.

И. ТАИМАЗОВ,
Ўзбекистон ССР енгил саноат министри.

ЭЛ СОҒЛИҒИ—ЮРТ БОЙЛИГИ

Бекобод районидаги «Партия XXV съезди» совхозида соғлиқни сақлаш ишига катта эътибор берилмоқда.

Суратларда: врач-терапевт А. Шарипов сигир соғувчи Гулхан Фозилова соғлигини текширмоқда. Ўнгда эса медицина ҳамшираси З. Фандина чорвадорлар Абдусамат Қодиров, Ҳаким Ҳайитбоевлар билан навбатдаги профилактика машғулотини ўтказаётир.

А. Мальцев фотолари.

Газетхон:

... МАҚТАЙДИ

ЖОНКУЯРЛАР

Соғлиқни сақлаш— асосий ишимиз. Асосий йўналишлар лойиҳасини ўқир эканман, Бухоро область касалхонасининг урология бўлими жонкуяр шифокорлари ёдимга келди. Яқинда ўғлим шу ерда ётиб, даволаниб чиқди. Бўлимнинг З. Зикриллаев, Р. Саидов, А. Чирочкина, Р. Раҳматова, М. Холова сингари шифокорлари ўзларининг юқори билими, фан-техника янгиликларини пухта эгаллаганликлари билан беморларни хушнуд этишмоқда.

С. ОҚҚИЕВ,
Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, меҳнат ветерани

... ТАНҚИД ҚИЛАДИ

ГИГИЕНАГА РИОЯ ҚИЛИНМАГАЧ

Октябрь район Ф. Хўжаев номли совхозининг Кооператив участкасидаги қатор уйлар кўзингизни қувнатади. Лекин худди шу участкада турли касалликка чалинаётган кишилар сони камаймаяпти. Нима учун?

Афсуски, кооператив уйларнинг ҳаммасида санитария узели ишламаётганлиги аниқланди. Бир оила учун мўлжалланган уйларда учтадан оила истиқомат қилишаётир. Ҳовлилар ифлос, ўт босиб кетган.

Бу уйларни 115-ва 56-механизациялашган кўчма колонна қурувчилари икки йил муқаддам қуриб фойдаланишга топширишган экан. Совхоз раҳбарлари қилинмай қолиб кетган 140 минг сўмлик ишларни «қилинди» деб жимжимадор қўл қўйишган.

Соғлиқни сақлашга алоҳида эътибор берилаётган пайтда бундай чала ишлар учун ким жавоб беради?

Ж. ҚУВОНДИҚОВ,
совхоз участка касалхонасининг бош врачи,
Х. ҚУРОЛОВ,
совхоз директори ўринбосари
Х. ЖЎРАЕВА,
қишлоқ Советн депутати.

... ТАКЛИФ КИРИТАДИ

ЭЪТИБОР БЕРИЛСА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ўн иккинчи беш йилликда ва 2000 йилгача бўлган даврда СССР аҳолисининг соғлиғини муҳофаза қилишни ривожлантириш ва соғлиқни сақлашни қайта қуришнинг Асосий йўналишлари» лойиҳасида қишлоқда медицина ёрдами кўрсатиш савияси оширилишига алоҳида эътибор берилган. Лойиҳанинг 2-қисмида «Қишлоқ профилактика тадбирларини амалга оширишда фельдшерлиқ-акушерлик пунктларининг роли оширилсин» дейилган. Тўғри фикр. Лекин минглаб аҳоли яшаётган қишлоқларда фельдшер-акушерларнинг билими камлик қилаётир. «...**уларга тажрибали врачларнинг доимий назорат қилиши таъминлансин**» сўзлари қўшилишини истайман.

Р. ҚУРБОНОВ.
Андижон области, фельдшер.

* * *

Соғлиқни сақлаш посбонларининг ютуқ ва нуқсонлари ҳақида газетхонлардан **Б. Юрьева, Б. Асқаров, О. Муҳаммадиев, С. Худойберганов, Д. Аҳмедова, И. Ашуров, М. Ҳожиев, М. Орипов, Д. Боқиев, Ш. Номозов, И. Болтаева, Ж. Абдуллаев, М. Ҳомидов, У. Аминов** ва бошқалар ёзиб юборганлар.

ЭҲТИЁЖНИ ҚОНДИРИБ

Бемор дарди аришида, унинг соғайиб кетишида дармон дориларнинг роли катта. Авваллари, очиғини айтиш керак, касалхоналаримизда даволаниш учун турли хил препаратлар етишмасди. Бундай ҳоллар ҳозир ҳам онда-сонда учраб туради.

Бу муаммога чек қўйиш мақсадида республика дорихоналар бош бошқармаси қатор тадбирларни амалга оширди. Аввало, доришунослик ишини бошқаришга лаёқатли кадрларни тўғри танлаш, қолаверса, даволаш муассасаларининг моддий-техника базасини яхшилашга алоҳида эътибор берилди.

Тиббий хизмат кўрсатиш муассасаларини дори-дармонлар билан таъминловчи дорихоналар ва жойлардаги дорихоналар ўртасида социалистик мусобақа ташкил этиш ҳам фойдали натижалар берди.

Бу борада Тошкент шаҳар дорихоналар бошқармасига қарашли касалхоналараро 88-дорихона иши эътиборлидир. Дорихона Октябрь районидаги 2375 ўринли 17 та стационар медицина муассасаларини тайёр дори-дармонлар, зарур жарроҳлик материаллари билан таъминлайди.

Касалхоналарда гоҳо дори етишмай қолиши ҳам турган гап. Ҳатто даволангани келган беморга «фалон дорини ўзингиз топиб кела қолинг» ҳам дейишади.

Бундай ҳолнинг юз беришига асосий сабаб доришунослар билан шифокорлар ўртасида ахборот воситасининг йўқлиги, қолаверса, ўз ишига лоқайдлик, сусткашлик билан қарашдан бошқа нарса эмас.

— Бизнинг ишимизда, — деди дорихона мудири Т. Мавлонов, — доимо ҳаракатчанлик, касбга масъулият, ташаббускорлик билан ишлаш керак. Энг аввало, касбимизда ҳалоллик, покизалик мужассамланган бўлмоғи лозим.

Мазкур дорихонадан дори-дармон олаётган 7-туғруқхона дорихонасининг мудираси Н. Муҳамедова суҳбатимизга қўшилди.

— Касалхоналараро 88-дорихонадан ўн уч йилдан буён зарур препаратлар оламан. Кейинги йилларда ҳатто «ноёб» ҳисобланган дориларга ҳам танқислик сезганимиз йўқ.

Ўттиз кишидан иборат бу дорихона коллективи аҳолининг, беморларнинг дори-дармонга эҳтиёжини қондиришга интилмоқда.

А. ЭРГАШЕВ,
республика санитария маорифи уйи врачи.

«ҲАВОТОҒ» ЁРДАМГА МУҲТОЖ

«Ҳурматли редакция!

Мен шу йилнинг март ойида «Ҳавотоғ» санаторийсида даволандим. Путёвкада Ховос темир йўл станциясида қатнайдиган автобус маршрути кўрсатилган. Бироқ автобус қатнамас экан. Санаторийга бир амаллаб, такси кира қилиб етиб олдик.

Шифохонадаги шарт-шароитлар ҳам кўнгилдагидек эмас. Овқатлари сифатсиз, парҳез таомларнинг фарқи йўқ. Душхоналар ишламайди, гоҳ иссиқ гоҳ совуқ сув бўлмай қолади. Даволанувчиларнинг бўш вақтларини кўнгилдагидек ўтказиш чора-тадбирлари кўрилмаган. Бундай аҳвол кўпчиликни ранжитмоқда.

Ж. ТУҚСОНОВ,
Самарқанд область Ингичка кон бошқармаси электровоз машинисти».

«Ҳавотоғ» санаторийси ўзининг шифобахш минерал суви билан машҳур. Ер қаъридан, қарийб 1400 метр чуқурликдан отилиб чиқаётган шифобахш қайноқ сув таркибида аммоний, калий, натрий, кальций, магний, темир ва бошқа моддалар бор. Ошқозон ва ичак касалликларини даволашда бу сув қўл келмоқда. Беморлар ўз дардларига даво топмоқдалар. Табиат инъомидан баҳра олиб, саломатликларини тиклаётган кишилар айни пайтда бу ерда етарли шарт-шароит йўқлигидан ранжимоқдалар.

«Гулистон шаҳри — Ховос посёлкаси — «Ҳавотоғ» санаторийси» маршрути бўйича автобуслар кўпинча юрмай қолади, график бўйича қатнамайди. Путёвкада темир йўл станцияси кўрсатилган бўлишига қарамай, автобуслар посёлканинг бир четидан бурилиб кетаверади. Сирдарё область автомобиль тресты эса санаторийга даволаниш учун келаётганлар хоҳишини инобатга олмаётир.

Даволанувчиларга берилаётган овқат турлари билан қизиқдик.

— Нега овқатлар бир хил? — сўраймиз парҳезчи-ҳамшира Пўлатой Мавлоновадан.

— Очиғи, парҳез овқат тўғрисидаги китобларни ва тавсияларни... энди ўрганяпман. Камчиликларни тез кунда тўғрилаймиз, — деб жавоб берди у.

Маълум бўлишича, П. Мавлонова катта ҳамшира лавозимида ишларкан. Диетолог Ойниса Жумабоева декрет отпускасида бўлганлиги учун унинг ўрнига бу ишни ҳам бажараётган экан.

Айни пишиқчилик кунларида ёз мевалари, сабзавот ва полиз маҳсулотлари ҳамиша ҳам дам олувчилар дастурхонига тортилаётгани йўқ. Бош ошпаз ўринбосари Аброр Очилов картошка ва сабзавот етишмаслигидан нолийди.

Даволанишга келганлар билан суҳбатда бўлдик.

Абдуллажон ТОЖИБОЕВ, Наманган область маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси ремонт-қурилиш участкаси мастери:

— Касаба союз томонидан бепул путёвка беришганди. Хурсанд бўлиб келдим-у, автобус йўқлигидан қийналдим.

Иброҳим ҚЎШОҚОВ, Андижон область Балиқчи районидаги 41-ўрта мактаб ўқитувчиси:

— Анчадан бери ошқозон яраси безовта қиларди. Бу ерда шифобахш сувнинг нафи бўляпти. Лекин кўпинча бир хил овқат бериларди.

Шукрулло АБДУЛЛАЕВ, ҚҚАССР, Хўжайли шаҳри, инкасатор:

— Санаторийда маданий-оммавий тадбирлар ўтказилмайди. Ахир, даволанувчилар зерикмаслиги ҳам керак-да.

Қашқадарё область Косон районидаги 19-мактаб ўқитувчиси Сафар Тошев, Сурхондарё область Сариосиё районидаги «Ленинград» колхози механизатори Қурбон Тўхтаев ва бошқалар ҳам санаторийдаги айрим камчиликларни тилга олдилар.

Ҳозир санаторийда бош врач Шодмонқул Қурбонбоев, ошқозон ва ичак касалликлари врачи Карима Аҳмедова ҳамда олти нафар ҳамшира ишлашяпти. Штат бўйича эса олти врач, қарийб йигирма медицина ҳамшираси талаб қилинади.

Бундан бир неча йил илгари ҳашар йўли билан Сирдарё области хўжаликлари ёрдамида қурилган бу шифо маскани Боёвут районидаги Пушкин номли совхоз балансидаги профилакторий ҳисобланарди. Область агросаноат комитети ихтиёридаги бу профилакторий ўтган йили март ойидан бошлаб касаба союз курортлари бошқармаси республика Советига ўтказилди. Лекин айрим маиший хизмат объектлари чала бўлганлиги учун кимнинг балансида эканлиги ҳозирча номаълум. Транспорт таъминоти, ёнилғи масаласи ҳануз ҳал этилмаган. Шунинг учун санаторий хизматчилари ўтган йилги қишдан бир амаллаб чиқиб олишди-ю, энди эса бу масала очиқ қолаётганидан безиллаб туришибди. Бундан ташқари тозалаш ва канализация иншоотлари билан боғлиқ ҳал этилмаган муаммолар ҳам бор.

Санаторийда маданий-маиший шароитлар етарли эмас. Алоқа хизмати яхши йўлга қўйилмаган. Чойхона, нонвойхона, сабзавот, гўшт дўконлари ташкил этиш ҳам ҳозирча ҳеч кимнинг хаёлига келаётгани йўқ.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ўн иккинчи беш йилликда ва 2000 йилгача бўлган даврда СССР аҳолисининг соғлиғини муҳофаза қилишни ривожлантириш ва соғлиқни сақлашни қайта қуришнинг Асосий йўналишлари» лойиҳасида: «Санаторий-курорт ёрдамининг сафга қайтариш мақсадидаги йўналиши авж олдирилсин... Санаторий-курортларда даволаш ва дам олиш самарадорлиги оширилсин», — деб алоҳида таъкидланиши бежиз эмас.

Шундай экан, санаторийдаги шарт-шароитларни янада яхшилаб, уни ҳақиқий шифобахш масканга айлантириш лозим.

Ҳ. ХАЛИЛОВ.

КИТОБНИНГ ҚУДРАТЛИ КУЧИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Ташкилот комитетининг раиси виставка ташкилотчилари ҳамкорликни ривожлантиришга ҳамда ўзаро фойдали нашриёт битимлари ва лойиҳаларини тузишга кўмаклашувчи хайрихоҳлик ва ишчанлик муҳитини вужудга келтириш учун бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар, деб ваъда берди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош секретари Х. Перес де Куэльяр ҳам ярмарка-виставка қатнашчилари ва меҳмонларига мактуб йўллади. Мактубни БМТ Бош секретарининг ўринбосари Э. Визнер ўқиб эшиттирди. Ҳужжатда виставка адабиёти жаҳондаги энг улуғвор адабиётлардан бири бўлган давлат пойтахти — Москвада ўтказилаётганлиги таъкидланади. Ер куррасининг ҳамма томонларидан бу ерга келган ноширлар, деди БМТ Бош секретари, китоблар жо қилган билимларни ёйишга куч-ғайратларини сарфлашлари керак.

Олтинчи Москва халқаро ярмарка-виставкаси очиқ деб эълон қилинади.

...Экспозиция кўздан кечирила бошлайди. Экспозиция кўламлари ғоят зўр таассурот қолдиради. Москвадаги халқаро китоб ярмарка виставкасининг стендлари бу гал илгаригидек иккита эмас, балки учта павильонни эгаллаб турибди. Павильонларнинг умумий майдони 27 минг квадрат метрдир.

Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги нишонланадиган йилда ўтаётган халқаро виставкадаги СССР экспозициясининг стендлари меҳмонлар эътиборини жалб этди.

Анъанага кўра, Москвадаги халқаро китоб ярмарка-виставкасида қардош халқларнинг ҳаёти тўғрисида, уларнинг янги турмуш қуриш йўлидан дадил олға томон бораётганлиги ҳақида ҳикоя қилувчи социалистик мамлакатлар адабиёти кўплаб қўйилган. АҚШ, Япония, Финляндия, Франция, ГФР, Италия ва бир қанча давлатларнинг етакчи китоб нашр этиш фирмалари ўз маҳсулотини намойиш қилмоқда. Виставканинг барча қатнашчиларига баб-баравар имкониятлар яратиб берган Совет пойтахтидаги кўрик бу гал ҳам ривожланаётган мамлакатлар вакиллари учун ўз эшикларини кенг очиб қўйди. Улар орасида ёш нашриётчиларни ҳам кўриш мумкин.

Китоб ярмаркасининг тантанали очилиш маросими ниҳоясига етди. Олдинда иш кунлари, зўр таассурот қолдирадиган учрашувлар ва кашфиётлар кутмоқда.

О. КОСТРОМИНА,
И. ВЕКСЛЕР,
ТАСС мухбирлари.

ТУТАШ ҚАЛБЛАР

БУГУН ИРКУТСК ОБЛАСТИДА УЗБЕКИСТОН АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ КУНЛАРИ БОШЛАНАДИ

Дўстлик ва қардошлик байрамида бир группа ёзувчилар ҳам иштирок этадилар. Шу муносабат билан Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениеси президиуми раисининг ўринбосари Асқад МУХТОР қуйидагиларни гапириб берди:

— Кейинги йилларда совет адабиёти эришаётган ютуқлар ҳақида гапирилганда адабий алоқаларнинг ролини мамнуният билан тилга оламиз. Рус-ўзбек адабий алоқаларининг янада ривожланишига муносиб ҳисса қўшаётган турли маданий тадбирларнинг аҳамиятини алоҳида қайд этамиз. Иркутскда бугун бошланадиган Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунлари ҳам ана шундай эзгу мақсадга хизмат қилади.

Адабиёт ва санъат кунларида республикамиздан Ўлмас Умарбеков, Тўлапберган Қаипберганов, Жуманиёз Жабборов, Ойдин Ҳожиева, Пирмат Шермуҳамедов, Михаил Гребенюк каби ёзувчилар қатнашадилар.

Маълумки, Иркутск ҳам ўзининг ажойиб ёзувчилари билан машҳур. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Валентин Распутин ана шундай ижодкорлардан. Биз унинг ҳузурига туҳфа билан бораётганимиздан хурсандмиз. Тошкентда ёзувчининг «Омон бўлсанг, унутма» китоби аллақачон босилиб чиққан. Яқинда эса унинг «Ёнғин» номли қиссаси ҳам ўзбек тилига таржима қилиниб, журналда босилди. Китобхонларимиз иркутсклик бошқа ёзувчиларнинг асарларини ҳам ўз она тилларида ўқишмоқда. Адабиёт ва санъат кунларида ана шундай таржима ишларини янада кучайтириш, адабиётнинг долзарб вазифаларини биргаликда ҳал этиш, ҳозирги замон ёзувчисининг давр ва табиат олдидаги бурчи ҳақида батафсил фикрлашиб оламиз. Улкан саноат корхоналарида, қурилиш жараёнларида иркутсклик адабиёт мухлислари билан учрашувлар бўлади. Мезбонлар иштирокида шеърият кечалари ўтказилади.

Маданият кунларининг санъат программаси ҳам ранг-баранг. Унда республикамизнинг таниқли бадиий коллективлари, хонандалар, композиторлар, рассомлар ва кинематографчилар иштирок этадилар.

Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишлаб ўтказилаётган Ўзбекистон адабиёти ва санъати кунлари халқларимиз дўстлиги, ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашига, рус-ўзбек адабий алоқаларини кучайтиришига ишончимиз комил.

Химикларнинг халқаро кўргазмаси

*

Яқинда Москвада «Химия — 87» халқаро кўргазмаси намойиш этилади. «Узбитпластик» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси мутахассислари кўргазмага ўзларининг энг яхши маҳсулотларини тайёрламоқдалар.

Суратларда: 1. Дизайнерлар Ринат Вилоданов (чапда) ва Александр Уткин кўргазмага юбориладиган маҳсулотларнинг сифатини кўздан кечирмоқдалар. 2. Кўргазмага махсус тайёрланган «Химик» янги ўйинчоғи.

А. Кошкин фотолари (ЎзТАГ).

*

ЎПҚОН

(Ҳажвий ҳикоя)

Ҳаким НАЗИР,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

Бир куни шаҳар чеккасида яшовчи аммамни кўргани боргандим. Тўқсондан ошиб, қарилик ўз ишини кўрсатган аммам мени кўрибоқ базўр қаддини кўтарди. Азабаройи севинганидан ориқ қўлларини бўйнимга ташлаб, юзларимдан чўлп-чўлп ўпганча кўз ёши қилди.

Аммам билан бундан бешолти ой бурун кўришгандим. Ўшанда у хийла тетик бўлиб, рўзғор юмушларига бемалол ярарди. Тўғриси, илгарилари ўзи жиянлариникига бот-бот келарди. Хабар олмай қўйганимга ўкиндим. Яккаю-ёлғиз ўғли фалокатга учрагач, келини ва набиралари билан қолганди. Эҳтимол, улар тузук қарашмаётгандир? Набиралари ўртоқларини тўплаб шовқин-сурон кўтаришган экан. «Кўчада ўйнай қолинглар» деб чиқариб юборибди, келини Маъмурахон эса дугонасиникига кетибди.

Дугонасининг ўғли солдатликдан қайтган экан, кичкина маҳфаз қилибди. «Бирров бориб келаман», деганиди...

Учоқда чой қайнатдим, дастурхонга ул-бул олиб келдим, сўнг ўтган-кетгандан гурунглашиб, дардлашиб ўтирдик. Разм солсам аммамда гина-қудрат йўқ. Илгаригидай ўз келинини сийлаб, набираларидан миннатдор сўзларди.

Узоқ кутилгач, Маъмурахон келди. Бу ёқимтой, лобар келинни ҳеч қачон бугунгидай аҳволда кўрмагандим. Иссиқ кунда анча йўлни босиб келганидан қора терга ботганди. Мени кўриб, хижолатдан нақ кулча юзлари тандирдан чиққандай қип-қизариб кетди.

— Тезроқ қайтай десам, дугонам «Мавлудни ташлаб қаёққа кетасан?» деб чака-чарвидай ёпишиб олди.

— Вой, мавлуди нимаси?— ажабландик биз.

Маъмурахон воқеани сўзлаб берди.

Боғ ҳовли хотин-халаж, бола-чақалар билан гавжум. Эркаклар қўй сўйиб, нимталарди. Дастурхонлар ёзиғлиқ. Маъмурахон буларни кўриб, «кичкина маҳфази шу бўлса!»... деб ҳанг-манг бўлиб қолибди. Уй бекаси ҳовлидагиларни ичкарига таклиф этди. Меҳмонлар ўтиришди-ю, дастурхонга қўл узатмасдан кимнидир кутишарди. Дугонаси бўзчининг мокисидай зириллларди.

Зиёфат бошланиб кетаркан, — деб ҳикоясини давом эттирди Маъмурахон, — баъзи хотинлар «келмади-ю, нима бўлдийкин», деб ўзаро пичирлашди. Қуюқ-суюқлар тортилди. Тоқатим тоқ бўлиб ўрнимдан турдим. «Мунча шошилмасанг, тўйингда қамишдан бел боғлаб хизмат қилганим эсингдан чиқдими!» деб узиб олди, дугонам.

Шу пайт дарвозадан хўппа семиз, юзлари кепчикдай, гажакдор сатанг хотин ҳарсиллаб-гурсиллаганча савлат тўкиб кириб қолди. Унинг гумбаз гавдасини қанордай қоплаб турган қимматбаҳо ялтюлт кўйлаги, икки кифтида ҳилпираб турган момиқдай жун рўмоли, қўлтиғидаги жажжи амиркон сумкаси, қулоқ бўйин ва билакларидаги анвойи тақинчоқларга кўзим тушаркан: «Яллачимасмикин» деган хаёлга бордим. Ундоқ десам, ёши ўтинқираган, лўпли бетлари, пешаналарини ажин босиб кетганди. Дугонам худди «хизрга йўлиққан»дай жон ҳолатда унга ўзини отди ва:

— Бормисиз, отин бувижоней, нақ кутавериб кўзларим нигорон бўлди-я,! — деганча уни ачомлаб упали бетларидан ялаб-юлқади. Алоҳида таъзим бажо келтириб, уни меҳмон залига олиб кирди. Ҳамма гурра ўрнидан туриб, Отинбувини тўрдаги саккиз қават кўрпачага ўтқазишди, икки биқинига иккита пар болиш қўйишди. Отинбуви ўсма, сурмали қош-кўзларини сузиб ясама илжайиш билан аёлларга назар ташлади-да:

— Тасаддиқларинг кетай, азизларим, сизларни мақтал қилиб қўйганим учун узр! — деди ипакдай мулойим товушда ва икки қўлини кўкрагига қўйди. — Бир бойвучча қадрдоним борйди, фарзанд кўрмаган. Ўшанинг эри «Волга»да барвақт келиб қўярда-қўймай олиб кетди. У ердаям маросим каттагина бўлди...

Отинбуви хийла чарчаган бўлса-да, ўзини бардам тутишга интиларди. Қўлини фотиҳага кўтариб, ўтган-кетганлар ҳақига дуо ўқий кетди, сўзига форс ва арабча ибораларни анча қўшиб қироатни келтирганча хўб санади. Кейин хайр-эҳсон қилишнинг савобидан сўз очди: «Энг ёмон гуноҳ — феъли торлик. Кимки назир-ниёздан аямаса ризқи-рўзи мўл бўлгай» деб насиҳат қилди. Сўнг уй бекасига қарата хушомадни қалаштирди: «Одамларга шундоқ тўкин дастурхон ёзиб неъмат улашсангиз, парвардигори олам сизга буни ўн баравар қилиб қайтаргай, ўргулиб кетай!»...

— Бу мақтовлар дугонангизга ёққандир-а? — деди аммам.

— Бўлмасам-чи, мўмиёдай сингиб, симобдай эриб кетди.

— Айтишингиздан, отин буви анча мактаб кўрганга ўхшайди-а? — деб гап қистирдим.

Маъмурахон кулиб юборди ва менинг қизиқсиниб қолганимни кўриб:

— Аломат жойини энди эшитасиз, — деди-да, ҳалиги тугунидан патир, варақи, сомсалар олиб дастурхонга қўйди, чойни янгилаб келгач, ҳикоясини давом эттирди. — Хотинлар очилишиб гурунг бошлаб юборишгач, Отинбувининг сўзлари қулоғимга яхши кирмай қолди. Иннейкейин пойгакда сиқилиб ўтириб қолганимдан Отинбувининг менга ёндакаси кўриниб турарди. Тикилиб қараган сарим, кўзимга у танишроқ кўрина бошлади. Салмоқли ва ширали овози ҳам танишроқ. Шунда узоқ-яқин билганларимни кўз олдимга келтирдим. Тасодифни қарангки отинбуви бундан ўттиз йилча бурун ўзим ўқиган мактабдаги муаллимага ўхшаб кетарди. Аммо бунақанги семиз эмасди. Ҳа, янглишмасам, бизга тарихдан дарс берганди. Қани афтига яна бир бор тикилиб кўрайчи, деб ўзимни ўнглаб олгандим, отинбуви тушмагур мендан кўзларини яширгандай, ёнидаги амиркон сумкачасини олиб оча бошлади, ундан бир эски юпқа китобчани олиб варақлади-да, яна дуога оғиз очди. Хотинлар: «Мавлуд бошланди, мавлуд бошланди» деб пичирлашди. Шунда ўтирганлардан айримлари негадир туриб кетишди. Мен ҳам уларга эргашиб равонга чиқдим. «Энди кета қолай» десам, дугонам қошларини чимириб: «Ярим соатча ўтирсанг, осмон узилиб ерга тушармиди!» деб жеркиб берди. Равоннинг меҳмонхонага қараган деразасидан отинбуви қироатига ихлос билан қулоқ солаётган бир кампир: «Савобдан қуруқ қолманг, қизим, эшитиб ўтиринг» деб этагимдан тортди...

Мавлуд бошланганига чорак соат чамаси бўлгандики, дарвоза томондан уст-устига автомобиль сигнали эшитилди. Дугонам ва унинг ёнидагилар типирчилаб қолишди. Нима бўпти денг? Отинбувини сўбошлаб юборишгач, Отинбувининг учинчи бир жойга ҳам ваъдаси бор экан, олиб кетармиш. Бу нохуш хабарни чандон тўхтатиб туришга уринишмасин, мушт кетди бўлиб бир зумда Отинбуви қулоғига етди. Мавлуднинг авжи пасайди, Отинбуви оғзидан чиқаётган сўзлар, иборалар чалкашиб кетаверди. Тингловчилар учун бунинг фарқи йўқ, чунки уларга ўқилаётган оятларнинг маъниси сираям англашиларли эмасди. Хулласи, Отинбуви мавлудни калта қилиб, фотиҳага қўл кўтарди. Бу ҳам қисқагина бўлди. Шу он тингловчилар чўнтак ковлаб қолишди. Дугонам катта кўзимлигини кўз-кўз қилиб отинга қимматбаҳо кийимлик билан шалдироқ ўн сўмлик тутқазди. Биров беш сўм, биров уч сўмдан узатди. Отиннинг дуолари ҳам назирнинг оз-кўплигига яраша бўлди. Ёнимдаги кампир: «Юринг, биз ҳам савобдан қуруқ қолмайлик» деб мени судради. Мен ҳам ўзимни мажбур қилиб Отинбуви яқинига бордим-да, қўлимга чиққан бир сўмликни узатувдим, энсаси қотиб, бетимга ҳам қарамади. Мен бўлсам эхтиётсизлик қилиб:

— Сизнинг келишингизни билганимда йирикроқ пул опкелган бўлардим. Айбга қўшмайсиз энди, муаллима! — деворибман. Шунда бирдан Отинбуви тебраниб тушди-ю, бежо тикилиб мени ўз ёнига тортди-да, бошқалар эшитмайдиган қилиб:

— Вой айланай, жувон, нима деяпсиз? Ким бўласиз ўзингиз? — деди.

—Мен сизнинг собиқ шогирдингизман, — дедим овозимни пасайтирмасдан ва у ишлаган мактабни, ўша йилларни эслатдим. Бу гапим унга дашномдай туюлдими, ранги-рўйи бўздай оқариб:

— А, ростдан-а? — деди томоғига бир нима тиқилиб, кейин менга меҳрибон онадай гиргиттон бўлиб, ҳол-аҳволимни, бола-чақамни сўрай кетди. Ҳайрат ичида боқиб турган хотинлардан сирини яширолмай, менинг «энг яхши шогирдларимдан» деб мақташга тушди. Бу вақт дарвозадан усти-устига машинанинг бесаранжом «дуд-дуд»и эшитилиб, сўз бўлинди. Эсанкираб қолган Отинбуви фотиҳани ҳам насия қилиб шартта ўрнидан қўзғолди. Энди у ўзини аллақандай бечора ҳол одамдай кўрсатиб, эшикка чиққунча қулоғимга пичирлаб борди. Гапининг мазмунидан, гўё у эри вафот этгач ғамбода бўлиб, тирикчиликда ҳам қийналиб қолибди, пенсияси оз экан. Шундан кейин ноилож бўлса-да, «савобли иш билан ихлосмандларнинг илтимосини бажо келтириб юрадиган бўлганмиш». Мен унга жавобан: «Уялмасангиз бўпти, ишқилиб!» десам, у: «Тирикчиликнинг уяти борми, қизим!» деб кўзини қисди ва «гап ўртамизда қолсин» деб қўшиб ҳам қўйди.

— Отинбуви «мактаб кўрганга ўхшайди» дегандим, ҳақиқатан бошқача мактаб кўрган экан. Ови юришиб кетибди! — деб аммамга қараган эдим. Энсаси қотиб, ижирғаниб ўтирган амма киноя билан деди:

— Ови юришмасинми, ахир бир кунда икки-уч жойни овласа! Еган сари иштаҳаси очилаверади-да. Уяммас, буяммас укам, уларнинг иштаҳасини карнай қилаётган — ўзимиз! Шунақанги лақма ихлосмандлар борки, эрларининг топган-тутганини қанақа қилиб совуришни билмайди. Марҳумларга ҳафта сайин худойи қилгани-қилган, яна ёмон туш кўрсаям, хиёл учинса ё бемаҳал аксириб юборсаям худойи мавлуд...

— Тўғри айтасиз, аммажон, тағинам тарс ёрилиб кетмайдида, ҳалигидай нафси ўпқон овчилар!..

Семён Рибиевич АРОНОВ

Республиканинг таниқли экономисти, 1961 йилдан КПСС аъзоси, Ўзбекистон ССР Госплани бўлимининг бошлиғи Семён Рибиевич Аронов 1987 йил 8 сентябрь куни 65 ёшида тўсатдан вафот этди.

С. Р. Аронов 1922 йилда Қўқонда туғилди. 1950 йилда В. В. Куйбишев номли Самарқанд совет савдоси институтини битириб, меҳнат фаолиятини шу ерда ўқитувчиликдан бошлади.

Унинг кейинги фаолияти план органларида ишлаш билан боғланган эди. У 1962 йилда Госплан ишига ўтказилди ва 1965 йилдан бошлаб у ерда моддий баланс ва тақсимот плани бўлимининг бошлиғи вазифасида ишлади. Кўп йиллар Госплан ва унинг коллегияси аъзоси бўлди.

У юксак малакали мутахассис сифатида республика халқ хўжалигини планлаштириш ва моддий-техника таъминотини такомиллаштириш борасида кўп ишлар қилди.

Юксак принципиаллиги, меҳнатсеварлиги, ишни чуқур билиши, жамоат ҳаётида актив қатнашиши билан касбдошларининг муносиб ҳурмат-эҳтиромларига сазовор бўлди.

Партия ва ҳукумат С. Р. Ароновнинг хизматларига юксак баҳо берди. Унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист» унвони берилган, у «Ҳурмат Белгиси» ордени ва медаль билан мукофотланганди.

Семён Рибиевич Ароновнинг порлоқ хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

Редактор **Л. ҚАЮМОВ.**

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ИНСТИТУТИ
1987—1988. ўқув йили учун
КЕЧКИ ТАЁРЛОВ БЎЛИМИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА САНОАТ КОРХОНАЛАРИ, ҚУРИЛИШ, ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА ТАШКИЛОТЛАРИ, ГЕОЛОГИЯ-РАЗВЕДКА ТАШКИЛОТЛАРИ, СОВХОЗЛАР, КОЛХОЗЛАР ВА ҲАРБИЙ ҚИСМЛАР ЙЎЛЛАНМАСИ БИЛАН ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишга кирувчилар 2 йил иш стажига эга бўлишлари керак.

Ўқишга юбориладиган колхозчилар шу колхоз учун белгиланган йиллик меҳнат минимумини бажарган бўлишлари шарт.

Савдо ва умумий овқатланиш корхоналаридан 2 йилдан кам бўлмаган иш стажига эга бўлганлар сотувчилар, ошпазлар, контролёр-кассирлар ва кондитерлар қабул қилинади.

Ҳисоб ва контроль билан банд бўлган ишчилар (бош бухгалтерлар ва уларнинг ёрдамчилари, бухгалтер ва контролер-ревизия бўлинмалари раҳбарлари ва ёрдамчилари, бош бухгалтер-экспертлар, бош ҳисобчилар, кассирлар, ҳисобловчи-кассирлар, калькуляторлар, табелчилар, учетчилар, бош-контролерлар, ревизорлар ва уларнинг ёрдамчилари, бош ревизор-инспекторлар, ревизор-инспекторлар, инспекторлар) ўзларининг соҳалари бўйича камида 2 йил меҳнат стажига эга бўлишлари керак.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар билан қуйидаги фанлардан умумий иқтисод мутахассислиги учун математика ва жамиятшуносликдан суҳбат, товаршунослик ва савдони ташкил этиш мутахассислиги учун математика ва химиядан суҳбат ўтказилади.

ЎҚИШНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ БИТИРГАНЛАР ИНСТИТУТНИНГ I КУРСИГА КОНКУРССИЗ (кундузги, кечки, сиртқи бўлимларига) **ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.**

Тайёрлов бўлимига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: ректор номига ариза, иш жойидан ёки хизмат жойидан йўлланма, ўрта маълумоти тўғрисида ҳужжат (асли), характеристика, меҳнат дафтарчасидан кўчирма (тасдиқланган), медицина справкаси, бош кийимсиз тушилган (3x4 см) 8 дона фотосурат.

Паспорт ва ҳарбий билет шахсан кўрсатилади.

АРИЗАЛАР 15 СЕНТЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Суҳбат 16 сентябрдан 25 сентябргача давом этади.
Ўқиш муддати — 10 ой.

МАШҒУЛОТЛАР 1 ОКТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: 700063, Тошкент шаҳри, Олмазор кўчаси, 183-уй.

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг
РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ-КУРС КОМБИНАТИ
1987-1988 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Республика ўқув-курс комбинати савдонинг қуйидаги соҳалари бўйича мутахассисларни тайёрлайди: БАРЧА ПРОФИЛДАГИ ОЗИҚ-ОВҚАТ ВА САНОАТ ТОВАРЛАРИ КОНТРОЛЕР-КАССИРЛАРИ ВА СОТУВЧИЛАРИ.

17 ёшдан 25 ёшгача бўлган ўрта маълумотли қизлар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.
ЎҚИШ МУДДАТИ — 6 ОЙ.
Тугатганларга «Контролёр-кассир» ёки «сотувчи» ихтисоси берилади.

Озиқ-овқат (саноат) товарлари кичик сотувчиларини тайёрлайдиган группаларга ҳам тугалланмаган ўрта (8, 9 синф) маълумотли 15 ёшдан 25 ёшгача бўлган қизлар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.
Ўқиш муддати — 8 ой, тугатганларга «кичик сотувчи» ихтисоси берилади.

Қабул қилинган ўқувчиларга ҳар ойда 54 сўмдан 63 сўмгача стипендия берилади.

Республика ўқув-курс комбинати Ўзбекистон шаҳарларида яшайдиган қизларни шаҳар ва область савдо бошқармалари маҳаллий савдо идораларининг йўлланмаси билан қабул қилади.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Ҳужжатларни қабул қилиш, шунингдек, группаларда ўқиш бутун йил давомида узлуксиз олиб борилади.
Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.
Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, (086/У формадаги) медицина справкаси, 3x4 см. ҳажмидаги 4 дона фотосурат, характеристика, йўлланма.

Республика ўқув-курс комбинатининг адреси: 700173, Тошкент шаҳри, Акмал Икромов райони, Бобир кўчаси, 3-уй (13 ва 70-автобусларнинг «Тез ёрдам касалхонаси», 4 ва 9-трамвайларнинг «Чўпон-ота» бекатлари). Телефонлар 75-35-86, 75-35-92.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 10, 11, 12/IX да **Ҳиндистон санъат усталарининг концерти.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/IX да **Отелло**, 11/IX да **Ўғрини қароқчи урди.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 10/IX да **Саратондаги изғирин**, 11/IX да **Узоқ қишлоқ** (19.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Чехословакиянинг «Прага» цирки усталари томошалари** (19.30).

Агросаноат комплекси ходимлари касаба союзи Ўзбекистон республика комитети коллективи касаба союзлари республика комитетининг социал страхование бўлими мудири Х. Л. Мақсумовга онаси

Мастура МАҚСУМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тарих институти коллективи бўлим мудири К. О. Оқиловга акаси

Миробид ОҚИЛОВнинг

вафот этганлиги, муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• Тингланг, томоша қилинг

10 сентябрь, пайшанба

Телевидение

МТ-I. 8.00 — «90 минут». 9.35 — Хоккей. «Канада кубоги». 1-ярим финал матчи. 11.35 — Халқ ижодиёти. 12.20 — 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Қайта қуриш прожектори. 16.50 — Ҳужжатли фильмлар. 17.50 — «Артек»да Бутуниттифоқ пионерлар слёти. 18.50 — Ҳужжатли фильм. 16.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Хоккей. «Канада кубоги». 2-ярим финал матчи. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Сизни Иосиф Кобзон таклиф этади». Останкино концерт студиясида кеча.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — 10.35 — Теварак атрофни ўрганиш. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Испан тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. Физика. 12.00 — В. Брюсов лирикаси. 12.30 — Илмий-оммабоп фильм. 13.05 — «Алий лақабли чегарачи ит». Бадиий фильм. 14.10 — Биология. 15.05 — Янгиликлар. 15.15 — Киноафиша. 18.35 — Янгиликлар. 18.45 — Оғир атлетика. Жаҳон чемпионати. 19.15 — «Вологда тароналари». 19.25 — Реклама. 19.30 — Қишлоқ янгиликлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 20.50 — Ритмик гимнастика. 21.20 — Илмий-оммабоп фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Чет эл фильмлари экрани. 23.05 — Янгиликлар. 23.15 — Ҳужжатли фильм.

УзТВ-I. 7.00 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Тонгги тароналар. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Салом, кичкинтойлар! 8.00 — Ҳужжатли фильм. 16.45 — Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 17.15 — Болалар учун фильм. 17.30 — ЎзССР тарихи. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ёзувчи ва замон. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Экономикани бошқаришни тубдан қайта қуриш. 23.05 — Бугун оламда нима гап?

УзТВ-II. 19.30 — Пионер телетайпи. 19.40 — Виждон азоби. Бадиий фильм. 20.50 — Реклама. 21.00 — Яхши кайфият хизмати. 21.30 — Время.

ФРУНЗЕ: 22.05 — Фестиваль кундалиги. 22.15 — Футбол. «Олга» — «Нефтчи» (Фарғона).

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Меҳнат шарофати. 9.30 — Халқ талантларининг концерти. 12.10 — Ишчинома. 12.40 — «Чили фожиаси» Радио композиция. 13.00 — Малши. 13.30 — К. Қаюмов куйлайди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Болалар учун ҳикоялар. 16.40 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 18.15 — Ўзбекистоннинг чет эллик меҳмонлари сўзлайдилар. 18.30 — М. Бафоев асарлари. 19.20 — Юность Узбекистана. 20.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — Элга хизмат — олий ҳиммат. 21.20 — Чорвадорлар учун концерт. 22.30 — Радиотингловчиларнинг талабларига биноан концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.